

Η θύρα του Παραδείσου ηνέωκται Του Αγίου Νεκταρίου Πενταπόλεως

Το φθινόπωρο του 1904, με τις ευχές και την στήριξη του Αγίου Νεκταρίου, εγκαθίσταται σε ένα μισοερειπωμένο μοναστήρι στην περιοχή **Ξάντος** της Αιγίνης, μια συνοδεία από νέες γυναίκες που επιθυμούσαν να ακολουθήσουν βίο μοναχικό. Οι συνθήκες διαβίωσης ήταν γι' αυτές πραγματικά δύσκολες. Ο Άγιος ενίσχυε την μικρή αυτή συνοδεία με κάθε τρόπο, αποστέλλοντας χρήματα και τρόφιμα για την στοιχειώδη συντήρησή τους. Απέστειλε επίσης επιστολές πατρικές που φανερώνουν το ενδιαφέρον και την ευαισθησία του Πατρός για κάθε πτυχή της νέας ζωής των μοναζουσών. Μία τέτοια ενισχυτική επιστολή του Αγίου παραθέτουμε, η οποία διασώζει το περιεχόμενο κηρύγματος που εξεφώνησε σε αγρυπνία στον ναό της Υπεραγίας Θεοτόκου της Καπνικαρέας κατά την εορτή των Εισοδίων της Θεοτόκου.

Εν Αθήναις τη 25 Νοεμβρίου 1904

Τέκνα εν Κυρίω αγαπητά χαίρετε εν Κυρίω,

Πιστεύω ότι λαμβάνετε τα τυπογραφικά φύλλα, τα οποία σας στέλλω προς ανάγνωσιν. Σήμερον σάς στέλλω ένα Παρακλητικόν Κανόνα προς την Υπεραγίαν Θεοτόκον και Αειπάρθενον Μαρίαν εξ 24 τροπαρίων εμμέτρων, ήτοι εξ εικοσιτεσσάρων οίκων, τον οποίον συνέταξα, όπως εκφράσω το συναίσθημά μου και το φρόνημά μου. Φρονώ, ότι η ανάγνωσίς του θα συγκινήση τας ευσεβείς καρδίας σας, καίτοι αυτός ο κανών πρέπει να αναγινώσκηται και να ψάλληται υπό ανθρώπων αμαρτωλών και ουχί παρθένων, αλλ' επειδή τοιούτον μοί τον υπηγόρευσεν η καρδιά μου, δεν ηδυνάμην δε να γράψω κατάλληλον δι' υμάς, πέμπω υμίν τούτον προς ενθύμιον. Επίσης πέμπω υμίν εγκλείστως δύο φύλλα, εφ' ων αντέγραψε μαθητής τις εκ της Κλίμακος του Ιωάννου περί υπομονής και κατανύξεως, ως αναγκαία προς μελέτην. Τα αντέγραφα δια να τα τυπώσω, αλλ' επειδή περί υπομονής είχαν γράψει, περί δε κατανύξεως δεν ηδυνάμην να γράψω, εθεώρησα ότι δεν έπρεπε να τα δημοσιεύσω και δια τούτο σάς τα στέλλω προς μελέτην.

Προχθές την εορτήν των Εισοδίων της Θεοτόκου εγένετο αγρυπνία εις τον ναόν της Υπεραγίας

Θεοτόκου τον επικαλούμενον της Καπνικαρέας. Η συρροή του κόσμου ήτο έκτακτος· έβαλλον εις ήχον πλάγιον α' την ωδήν την έχουσαν κατ' αλφάβητον την ακροστοιχίδα «**Ασπιλε αμόλυντε αγνή Παρθένε**» εις το τέλος της λιτής. Έμαθον δ' ότι οι πάντες ηυχαιστηθήσαν. Μετά την έκτην ωδήν ωμίλησα περί αιωνίου ζωής. Θα προσπαθήσω να ενθυμηθώ την έννοιαν του λόγου, να σάς την διατυπώσω δι' ολίγων προς ευχαρίστησιν σας.

Είπον περίπου τα εξής: Θέμα του λόγου μου λαβών την υπόθεσιν της εορτής.

Σήμερον η Αγία ημών Εκκλησία ψάλλει «της ευδοκίας Θεού το προοίμιον και της σωτηρίας των ανθρώπων την προκήρυξιν». Χαράς ευαγγέλια δια την ανθρωπότητα, την στενάζουσαν υπό το βάρος της αμαρτίας και διατελούσαν υπό την τυραννίαν του διαβόλου. Χαράς ευαγγέλια δια τους εξ Αδάμ πάντας ζώντας και νεκρούς, διότι η σωτηρία του όλου ανθρωπίνου γένους ετελεσιουργείτο. Η θεία επαγγελία η δοθείσα τοις πρωτοπλάστοις ενείχε την σωτηρίαν των τε πρωτοπλάστων και των εγγόνων αυτών των αποδεχομένων τον Υιόν της επαγγελίας του κόσμου. Σήμερον οι πρωτόπλαστοι χαίρουσι το προοίμιον της του Θεού ευδοκίας, θεία ευδοκία πληροφορούμενοι και την προκήρυξιν της των ανθρώπων σωτηρίας διαγινώσκοντες. Σήμερον οι προπάτορες της Θεοτόκου την εκ του γένους αυτών αγομένην Παρθένον, ως τριετιζουσαν δάμαλιν, προς τον ναόν τον άγιον, ως κατοικητήριον του Παντάνακτος Θεού θεία νεύσει πληροφορούμενοι.

Σήμερον οι Προφήται, οι του Σωτήρος την έλευσιν εκ Παρθένου προκηρύξαντες, σκιρτώσι, την έκβασιν των προειρημένων θεωρούντες Θεία Χάριτι. Σήμερον τα άγια των αγίων αγάλλονται, δεχόμενα την προωρισθείσαν εκ πασών των γενεών Παρθένον Νύμφην του Βασιλέως του Μεγάλου, εξ ης προελεύσεται ο Χριστός.

Σήμερον τα ουράνια χαίρουσιν επί τω κεφαλαίω της ευδοκίας του Μεγάλου Θεού. Σήμερον οι χοροί των Αγγέλων αγάλλονται επί τη επισήμω εισόδω της Αγνης Παρθένου εις τα άγια των αγίων, όπως αναδειχθή η εισόδος η μυστική του Λόγου του Πατρός, η πύλη η κατ' Ανατολάς, η κεκλεισμένη δι' ης θέλει διέλθει Μόνος ο καθηήμενος επί των Χερουβείμ, και έσται κεκλεισμένη. Σήμερον χαίρει η Αγία ημών Εκκλησία, η Νύμφη του Χριστού, η του Παναγίου Πνεύματος ηγλαϊσμένη, δια την επιτελεσθείσαν σωτηρίαν τω ανθρωπίνω γένει. Η Αγία ημών Εκκλησία, η Νύμφη του Χριστού, χαίρει σήμερον επί τη τελουμένη πανηγύρει, διότι από της εισόδου ταύτης της Υπεραγίας Παρθένου εις τα άγια, τα θεμέλια ταύτης ευδοκία του Πατρός εκ της εισόδου ταύτης εν τω ναώ της Παρθένου προέρχεται. Σήμερον η Εκκλησία αγάλλεται, διότι ως ηώς ροδοδάκτυλος από του ουρανού αύτη κατέρχεται, ίνα φωτίση, ζωογονίση και σώση τον κόσμον.

Σήμερον προανηγγέλη η κατάργησις της αρχαίας λατρείας των τύπων και των σκιών και προανηγγέλη η εν πνεύματι και αληθεία λατρεία· αναγγέλλεται δια της εισόδου ταύτης, ότι τα αρχαία παρήλθε, γέγονε δε τα πάντα καινά. Εισήλθεν εις τα άγια των αγίων η Παρθένος, ίνα από των αγίων προέλθη ο Θεός δι' Αυτής και σώση τον άνθρωπον.

Ούτος ο λόγος της χαράς ταύτης, ούτος ο λόγος της σεμνης πανηγύρεως της Αγίας ημών Εκκλησίας. Δικαίως άρα χαίρομεν και ημείς και αγαλλόμεθα επί ταύτη, διότι εις την εορτήν ταύτην οφείλομεν την αρχήν της σωτηρίας του γένους ημών. Χαίρομεν και αγαλλόμεθα, διότι της περιποθήτου σωτηρίας ετύχομεν. Χαίρομεν, διότι εκ των δεινών ελυτρώθημεν. Χαίρομεν, διότι, τω Θεώ διηλλάγημεν. Χαίρομεν, διότι τέκνα Θεού ανεδείχθημεν. Χαίρομεν, διότι κατηργήθη το κράτος του θανάτου και η ισχύς του διαβόλου συνετρίβη. Χαίρομεν, διότι η θύρα του Παραδείσου ηνέωχθη. Χαίρομεν, διότι απολαύομεν του άκρου αγαθού. Χαίρομεν, διότι η βασιλεία του Θεού επί της γης επεφοίτησε και επέλαμψε.

Μεγάλη και δικαία η χαρά ημών· αλλ' όσον αύτη τελεί μεγάλη, τοσούτον μέγας έστω και ο φόβος ημών, μη τέκνα ολιγωρίας η αμελείας η αθετήσεως του Θείου Νόμου η υποδουλώσεως της ίδιας ελευθερίας ηθικής θελήσεως εις το θέλημα της σαρκός, εις τας παρακελεύσεις του νόμου της αμαρτίας, απολέσωμεν την σωτηρίαν και η χαρά ημών εις λύπην μεταβληθή.

Η θύρα του Παραδείσου ηνέωκται. Τι λέγω ηνέωκται; Ο Κύριος ημών εισήγαγεν ημάς πάντας εις τον Παράδεισον, τους βαπτισθέντας επί τω ονόματι Αυτού και εν τω Παραδείσω, τη Αγία αυτού Εκκλησία, είναι ο επί της γης Παράδεισος. Τα τέκνα Αυτής, τα αναγεννηθέντα εν αυτή, είναι τα τέκνα της βασιλείας του Θεού. Τούτο γινώσκοντες, προσέξωμεν μην ανάξιοι της υψηλής ημών κλήσεως φανώμεν και εκβληθώμεν, όπερ μηδενί γένοιτο! του Παραδείσου, ως τον εκβληθέντα από τους γάμους του Υιού του Βασιλέως, ως μη έχοντα ένδυμα γάμου. Προσέξωμεν μη χάριν της ζωής, θυσιάσωμεν τον σκοπόν της ζωής και απολέσωμεν την αιώνιον ζωήν. Σκοπός της ζωής είναι, ίνα τελειωθώμεν και αποβώμεν άγιοι και αναδειχθώμεν τέκνα Θεού και κληρονόμοι της βασιλείας των ουρανών. Προσέξωμεν λοιπόν μη χάριν της παρούσης ζωής, στερηθώμεν της μελλούσης, μη γένοιτο! Μη ένεκα φροντίδων και μεριμνών του βίου αμελήσωμεν του σκοπού της ζωής. Μιμησκόμεθα πάντοτε, ότι έχομεν αποστολήν εν τω κόσμω να πληρώσωμεν, ήτοι ν' αποβώμεν εικών και ομοίωμα Θεού και γίνωμεν κοινωνοί της θείας αγαθότητος και

μακαριότητα. Της αποστολής ταύτης μη επιλανθανώμεθα. Μη αποκνήσωμεν εν τω έργω, έχομεν συναντιλήπτορα τον Θεόν πλήν τούτου έχομεν και έμφυτον τον πόθον του αγαθού. Ζητήσωμεν παρά Θεού και θέλομεν λάβει. Μη αμελήσωμεν, ίνα μη μετανοήσωμεν.

Να μοί γράψητε περί της παραλαβής ταύτης, ως και περί της παραλαβής των Εικόνων, τας οποίας σάς έστειλα, ως και περί των τυπογραφικών φύλλων. Τη Κατίνα επί τη εορτή του ονόματός της εύχομαι τ' άριστα και χαράν μυστικήν. Δέξασθε τας ευχάς μου και προσφέρετε και προς την ευσεβεστάτην Φιλιά και την κυρίαν Ασπασίαν.

Ο Πνευματικός σας Πατήρ

† Ο Πενταπόλεως Νεκτάριος

Βίος συνοπτικός

Του Ιερομονάχου Μακαρίου Σιμωνοπερίτου

Ο άγιος πατήρ ημών Νεκτάριος γεννήθηκε την 1^η Οκτωβρίου 1846, στη Σηλυβρία της Θράκης, από γονείς φτωχούς, αλλά ευσεβείς χριστιανούς, τον Δήμο και τη Μαρία Κεφαλά. Το βαπτιστικό του ήταν Αναστάσιος και από μικρός έδειξε μεγάλη ευλάβεια και βαθειά αγάπη για τη μελέτη. Όταν η μητέρα του του μάθαινε τον 50^ο ψαλμό, εκείνος αρεσκόταν να επαναλαμβάνει τον στίχο: **Διδάξω ανόμους τας οδούς σου...** (Ψαλμ. 50, 15).

Αφού έμαθε τα πρώτα του γράμματα στην πατρίδα του, στάλθηκε από τους γονείς του στην Κωνσταντινούπολη για να συνεχίσει τις σπουδές του, εργαζόμενος ταυτόχρονα ως υπάλληλος σε κατάστημα. Το νεαρό αγόρι έμενε απερίσπαστο από την τύρβη του κόσμου και ενασχολούνταν μονάχα με το να οικοδομεί εντός του νυχθημερόν τον κρυπτόν της καρδιάς άνθρωπον κατ' εικόνα του Χριστού, με την προσευχή και την εμβάθυνση στα γραπτά των αγίων Πατέρων. Σε ηλικία **είκοσι χρόνων** άφησε την Κωνσταντινούπολη για να γίνει δημοδιδάσκαλος στη νήσο Χίο. Εκεί ενθάρρυνε τη νεολαία και τους κατοίκους του χωριού προς την ευλάβεια και την εργασία των αρετών, όχι μόνον με τα λόγια, αλλά κυρίως με το παράδειγμα του δικού του βίου, βίου ασκήσεως και προσευχής.

Επιθυμώντας από παλαιά να ασπασθεί την ισάγγελο πολιτεία, έγινε μοναχός με το όνομα Λάζαρος, στις **7 Νοεμβρίου 1876**, στο περίφημο μοναστήρι της Νέας Μονής. Αναζητώντας μονάχα τα άνω, υπόδειγμα πραότητας και υπακοής, έγινε αγαπητός σε όλους τους αδελφούς και αργότερα χειροτονήθηκε διάκονος. Χάρη στη γενναιοδωρία ενός ευλαβούς κατοίκου της Χίου και εν συνεχεία με την **προστασία** του πατριάρχη Αλεξανδρείας Σωφρόνιου, μπόρεσε να ολοκληρώσει τις σπουδές του στην Αθήνα και να λάβει το πτυχίο της Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών. Το 1885 έφθασε στην Αλεξάνδρεια, όπου σύντομα χειροτονήθηκε πρεσβύτερος, στη συνέχεια δε μητροπολίτης Πενταπόλεως (παλαιά επισκοπή που αντιστοιχεί στην άνω Λιβύη). Ιεροκήρυκας και γραμματέας του Πατριαρχείου, διετέλεσε επίσης και πατριαρχικός επίτροπος στο Κάιρο, στην εκκλησία του Αγίου Νικολάου.

Παρά τα αξιώματά του, ο Νεκτάριος δεν έχασε τίποτα από την ταπεινοφροσύνη του και γνώριζε πως να μεταδίδει στο πνευματικό ποίμνιό του τον ζήλο για τις ευαγγελικές αρετές. Η αγάπη όμως και ο θαυμασμός που του έδειχνε ο λαός απέβησαν εις βάρος του. Με **πειρασμό** του διαβόλου, ορισμένα μέλη του Πατριαρχείου, φθονώντας τις επιτυχίες του, τον διέβαλαν λέγοντας πως ήθελε να κερδίσει την εύνοια του λαού, με σκοπό να καταλάβει τον πατριαρχικό θρόνο της Αλεξανδρείας. Ο άγιος δεν ζήτησε να βρει το δίκιο του, αλλά εναπόθεσε την εμπιστοσύνη του στην επαγγελία του Χριστού, ο οποίος είπε: *Μακάριοι εστε όταν ονειδίσωσιν υμάς και διώξωσι και είπωσι παν πονηρόν ρήμα καθ' υμών ψευδόμενοι ένεκεν εμού* (Ματθ. 5, 11). **Εκδιώχθηκε** έτσι από την έδρα του και έφυγε για την Αθήνα, όπου βρέθηκε μόνος, αγνοημένος, καταφρονημένος, στερούμενος ακόμη και τον επιούσιο άρτο, γιατί δεν ήξερε να φυλάξει τίποτε για τον εαυτό του, και τους πενιχρούς του πόρους τους μοίραζε στους φτωχούς.

Εγκαταλείποντας το αρχικό του σχέδιο να αποσυρθεί στο Άγιον Όρος, ο πράος και ταπεινός μιμητής του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού προτίμησε να θυσιάσει την αγάπη του για την ησυχία, χάριν της σωτηρίας του πλησίον του. Παρέμεινε **ιεροκήρυκας** για λίγα χρόνια (1891-1894) και στη συνέχεια διορίστηκε διευθυντής της **Ριζαρείου** Εκκλησιαστικής Σχολής, η οποία είχε σκοπό την εκπαίδευση των μελλοντικών ιερέων. Η βαθεία του γνώση των Γραφών, των αγίων Πατέρων, ακόμη και των θύραθεν επιστημών, και η ανάπληη πραότητας αυθεντία του στην καθοδήγηση ανθρώπων του επέτρεψαν να προσδώσει στο ίδρυμα τούτο μια υψηλή πνευματική και ηθική ποιότητα. Ο άγιος ιεράρχης επιφορτίστηκε με τη διεύθυνση και τα μαθήματα της Ποιμαντικής, δίχως να διακόψει το ασκητικό του πρόγραμμα, τη μελέτη των Γραφών και την προσευχή, προσθέτοντας μάλιστα τα υψηλά καθήκοντα του κηρύγματος και της τακτικής τελέσεως των ιερών Μυστηρίων εντός της σχολής, αλλά και στην περιοχή των Αθηνών.

Παρά ταύτα, ο Νεκτάριος διατηρούσε στα βάθη της καρδιάς του τον διάπυρο πόθο της ησυχίας και της ειρήνης του μοναχικού βίου. Επωφελήθηκε έτσι από την επιθυμία που εξέφρασαν ορισμένες πνευματικές θυγατέρες του, για να ιδρύσει ένα γυναικείο μοναστήρι στη νήσο **Αίγινα (μεταξύ 1904 και 1907)**, όπου και αποσύρθηκε στα 1908, αφού παραιτήθηκε από τη διεύθυνση της εκκλησιαστικής σχολής. Παρά τις αναρίθμητες φροντίδες και δυσκολίες, ο άγιος μερίμνησε να οργανώσει μια κοινοβιακή αδελφότητα, πιστή στο πνεύμα των αγίων Πατέρων.

Εδαπάνησε αφειδώς τις σωματικές και ψυχικές του δυνάμεις στην ανέγερση κτηρίων, στην τέλεση των ιερών ακολουθιών και στην πνευματική καθοδήγηση κάθε μαθήτριάς του ξεχωριστά. Τον έβλεπες συχνά να εργάζεται στον κήπο, **φορώντας ένα τριμμένο ράσο, ή να διορθώνει τα υποδήματα των μοναζουσών**. Και όταν γινόταν άφαντος για ώρες πολλές, μάντευες ότι ήταν κλεισμένος στο κελλί του για να ανατείνει τον νου του προς τον Θεό, δια της νοεράς προσευχής. Παρ' όλο που εμάκρυνε από κάθε επαφή με τον κόσμο και είχε αυστηρώς ρυθμίσει τις επισκέψεις στο μοναστήρι, η φήμη των αρετών και χαρισμάτων, που αξιώθηκε από τον Θεό, εξαπλώθηκε στην περιοχή και οι πιστοί έρχονταν προς αυτόν, ελκόμενοι όπως το μέταλλο από τον μαγνήτη.

Θεράπευσε πολλούς λαϊκούς και μοναχές από τις ασθένειες που τους ταλαιπωρούσαν, **έφερε τη βροχή στο νησί που υπέφερε από την ξηρασία, ανακούφιζε, παρηγορούσε, στήριζε...** Παρά τις δυσκολίες της περιόδου μετά τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, **απαγόρευσε αυστηρά στις μοναχές του να αποθηκεύουν οτιδήποτε για την τροφή τους**, αλλά διέταξε να μοιράζουν το πλεόνασμα στους φτωχούς, εναποθέτοντας τη μέριμνα της συντηρήσεως της μονής στην Πρόνοια του Θεού. Πέραν των άλλων καθηκόντων του, ο Νεκτάριος βρήκε τον χρόνο να συντάξει πλήθος έργων θεολογίας, ηθικής και εκκλησιαστικής ιστορίας για τη στερέωση της Εκκλησίας της Ελλάδος στην ιερά Παράδοση των Πατέρων, που αγνοούνταν τότε συχνά εξαιτίας δυτικών επιδράσεων. Ζώντας λοιπόν ως εν σαρκί άγγελος και αυγάζοντας γύρω του τις ακτίνες του ακτίστου φωτός της Χάριτος, ο μακάριος **υπέστη πάλι συκοφαντίες και άδικες κατηγορίες** για το μοναστήρι του, από μέλη της ιεραρχίας.

Υπέμεινε τις τελευταίες αυτές δοκιμασίες με την υπομονή του Χριστού: αγόγγυστα και δίχως να εξανίσταται. Τότε **προσβλήθηκε από μία επώδυνη αρρώστια για περισσότερο από**

ενάμιση χρόνο. Ευχαρίστησε τον Θεό για τη δοκιμασία αυτή και **προσπάθησε να κρατήσει μυστική την ασθένειά του** μέχρι τις τελευταίες στιγμές του. Αφού πήγε να προσκυνήσει για τελευταία φορά την εικόνα της Θεοτόκου που βρισκόταν όχι μακριά από το μοναστήρι, ανήγγειλε στις μαθήτριάς του την επικείμενη εκδημία του και μεταφέρθηκε σε ένα νοσοκομείο στην Αθήνα, όπου μετά από **πενήντα ημέρες οδύνης** την οποία υπέμεινε με μία υπομονή που οικοδομούσε όλους όσους τον πλησίαζαν, παρέδωσε εν ειρήνη την ψυχή του στον Θεό στις **8 Νοεμβρίου του 1920.**

Οι πιστοί της Αίγινας, οι μαθήτριάς του και όλοι οι χριστιανοί που τον είχαν πλησιάσει, έκλαψαν για την απώλεια του πράου και σπλαγχνικού μαθητή του Χριστού, που όλη του τη ζωή υπέστη διαβολές, διώξεις και άδικες κατηγορίες παίρνοντας ως τύπον και υπογραμμό του τα θεία Πάθη του Κυρίου. Ο Θεός όμως τον εδόξασε και **από την ώρα της κοιμήσεώς του τα θαύματα περίσσευσαν και περισσεύουν καθημερινά ως σήμερα για εκείνους που πλησιάζουν με πίστη τα λείψανά του η εμπιστεύονται την ισχυρή του μεσιτεία.** Το σώμα του αγίου παρέμεινε θαυματουργικά άφθαρτο περισσότερο από είκοσι χρόνια, αναδίδοντας ουράνια και **λεπτή ευωδία.** Στα 1953, όταν έλιωσε τελικά κατά τους φυσικούς νόμους, έγινε η ανακομιδή των λειψάνων του και διαπιστώθηκε τότε ότι αναδυόταν έντονα η ίδια **ευωδία.** Δεν έπαυσε έκτοτε να χαροποιεί τους πιστούς που πλησιάζουν τα τίμια αυτά λείψανα, δίνοντάς τους τη διαβεβαίωση ότι ο άγιος Νεκτάριος βρήκε τη θέση του κοντά στον Θεό, στις μονές των αγίων.

Από το Νέο Συναξαριστή της Ορθοδόξου Εκκλησίας, εκδ. Ινδικτος.

Η ζωή του Αγίου εναρθρωμένη στο Λόγο Του μακαριστού Μοναχού Θεοκλήτου Διονυσιάτου

Σπάνια μπορεί να βρει κανείς δασκάλους υψηλών ιδεών που προηγουμένως τις έζησαν. Κατά κανόνα οι άνθρωποι διδάσκουν θεωρίες, που οι ίδιοι δεν τις έχουν βιώσει, γι' αυτό και γίνονται αντικείμενο λαϊκού σαρκασμού. Υψηλότερη διδασκαλία από την ευαγγελική δεν υπάρχει. Και εδώ ακριβώς δημιουργείται ένα δίλημμα για τους δασκάλους του Ευαγγελίου. Ποιος απ' αυτούς μπορεί να ισχυρισθεί ότι βιώνει τη διδασκαλία του Κυρίου; Και αφού δεν την βιώνει, δεν είναι αξιολύπητο πλάσμα να εξαγγέλλει τις αλήθειες του Θεού, οι οποίες φυσικά διδάσκονται για να εφαρμοσθούν στη ζωή; Μόνο οι Άγιοι του Θεού είναι πλήρως εναρμονισμένοι με τη θεωρία και την πράξη.

Αυτοί διδάσκουν πράττοντες ή πράξαντες. Ό,τι λένε βγαίνει από το πλήρωμα της ζωής της καρδιάς των. Και όπως ο Κύριός των, καθώς γράφει ο ιερός Λουκάς: «*ων ήρξατο ο Ιησούς ποιείν τε και διδάσκειν*», έτσι κι αυτοί: «*λαβόντες τον σταυρόν, ηκολούθησαν τω Χριστώ και πράττοντες εδίδασκον...*».

Και ο άγιος Νεκτάριος πλήρης από τους «καπούς» του Αγίου Πνεύματος ζούσε όλες τις ιδιαίτερες ενέργειές τους. Και φιλάδελφα τις εδίδασκε προφορικώς και γραπτώς. Την προφορική, κηρυκτική διδασκαλία του δεν την έχουμε. Υπάρχει όμως η γραπτή. Τα κείμενα του θείου Πατέρα μας δεν είναι μία ξηρά έκθεση γνώσεων. Είναι μία ανάβλυση μέσα από ολόκληρο το είναι του. Αισθάνεται κανείς ότι, όταν περιγράφει τις ενέργειες και τα ιδιώματα των αρετών, δεν κάνει τίποτε άλλο από το να εκφράζει την προσωπική πείρα του. Περιγράφει τον τρόπο με τον οποίο ζει.

Τα κείμενα που συνέγραψε ο Άγιος Νεκτάριος δεν αποτελούν ένα σύνολο θεωρητικής διδασκαλίας, αλλά παλμούς της καρδιάς, μια αυτοζωγράφηση ύστερα από εσωσκόπηση και αυτοεποπτεία, ύστερα από ένα ακρόαμα των ψυχικών δονήσεων, που οφείλονται στη θέα του θείου φωτός, που έλαμπε στο νοερό όμμα της ψυχής του.

Δεν πρέπει δε να μας διαφύγει ότι ο Άγιος, με την αγιοπνευματική διάκρισή του και τη **βαθεία ταπείνωση** που συνέχε όλο τον ψυχοπνευματικό του κόσμο, δεν παρεσύρετο ως προς την πνευματική αξία των εκ πίστεως θαυμάτων του, ούτε από τις σημαντικώτατες για την εποχή του γνώσεις του, ούτε από τα συγγράμματά του, η από τις τιμές των ανθρώπων και τη δόξα της αρχιερωσύνης.

Έχοντας ασφαλή και πνευματικά κριτήρια, αγωνιζόταν να ομοιωθεί με το Θεό δια των

αρετών και των ενεργημάτων του Αγίου Πνεύματος, γιατί εγνώριζε με πνευματική πείρα, ότι χωρίς τις θεολογικές αρετές της πίστεως, της ελπίδος και κυρίως της αγάπης, η ψυχή υστερεί και αδυνατεί να κοινωνήσει με το Θεό της αγάπης. Αλλά και στις αρετές μόνες δεν ηρκείτο ο θεοφόρος ανήρ. Προχωρούσε στην ένωση με το Θεό δια της καθαρής και συντετριμμένης προσευχής, που τον εγέμιζε με άρρητη ευφροσύνη. Άλλωστε είναι κοινή συνείδηση στην Εκκλησία η διδασκαλία του μεγάλου Παύλου: «Εάν ταις γλώσσαις των ανθρώπων λαλώ και των αγγέλων, αγάπην δε μη έχω, γέγονα χαλκός ηχών ή κύμβαλον αλαλάζον. Και εάν έχω προφητείαν και ειδώ τα μυστήρια πάντα και πάσαν την γνώσιν, και εάν έχω πάσαν την πίστιν, ώστε όρη μεθιστάνειν... Και εάν ψωμίσω πάντα τα υπάρχοντά μου, και εάν παραδώ το σώμα μου ίνα καυθήσωμαι, αγάπην δε μη έχω, ουδέν ωφελούμαι» (Α' Κορ. ιγ', 18). Και ο θείος Πατέρας ποτέ δεν ξεγελάστηκε από τις επιφάνειες: τις γνώσεις του και τις γλώσσες του -εγνώριζε καλά Γαλλική και Λατινική- ούτε από τα έμφυτα και τα επίκτητα χαρίσματά του, που εντυπωσιάζουν τους πολλούς, ούτε από τις θαυματουργίες του, που προκαλούν θαυμασμό. [...]

Επίσης, είναι απαραίτητο να σημειώσουμε, ότι η γλώσσα του θεοειδούς διδασκάλου είναι στον τύπο, που έγραφαν και μιλούσαν οι μορφωμένοι της εποχής του και που μάθαιναν τα Ελληνόπουλα στα σχολεία. Αλλά και οι θεολογικοί όροι φυσικά δεν είναι οι εν χρήσει σήμερα, ούτε επίσης οι ψυχολογικοί. Όμως γι' αυτό δεν είναι ολιγώτερο πατερικοί, ακριβείς και εκφραστικοί της ανθρωπολογικής, της δογματικής και της πνευματικής διδασκαλίας της Εκκλησίας. Τελικά θα έπρεπε να παρατηρήσουμε ότι και μόνο τα κείμενα από το έργο του «**Γνώθι σαυτόν**» λύνουν το μεγαλύτερο πρόβλημα του κόσμου: το πρόβλημα του ανθρώπου, που βασανίζεται μέσα στη διαλεκτική του κόσμου τούτου, αναζητώντας τη λύση των προβλημάτων του έξω από τον εαυτό του, ενώ το πρόβλημα βρίσκεται μέσα του, είναι το ίδιο το είναι του.

Ο σατανάς επέτυχε να αποσπάσει την προσοχή του ανθρώπου από την προσωπική μέριμνα για την εσωτερική του θεραπεία εκ των ψυχικών νοσημάτων του και να τον παρασύρει σε μία αλόγιστη εξωστρεφή περιπλάνηση, σε μια διανοητική και συναισθηματική αλητεία, με αποτέλεσμα να μην ξέρει «πόθεν έρχεται και που υπάγει», σύροντας τα κουρασμένα και ασταθή βήματά του εδώ κι εκεί, τραγικός κυνηγός σκιών, «άσωτος υιός», μακριά από την πατρική του στέγη, που είναι ο εντός άνθρωπος, ενοποιημένος εν τω Χριστώ. Γιατί όταν ο Χριστός γεμίσει την ψυχή με τα ενεργήματα της πίστεως, της ελπίδος, της χαράς, της αγάπης, που μεθούν τον άνθρωπο και τον κάνουν «ωραιότερο απ' όλους τους ωραίους, πλουσιώτερο απ' όλους τους πλουσίους και δυνατώτερο απ' όλους τους αυτοκράτορες», πως μπορεί να παγιδευθεί στο χώρο των ατελείωτων ανταγωνισμών και διεκδικήσεων και δικαιωμάτων σε διαφόρων μορφών αγαθά, τη στιγμή που σαν αληθινό τέκνο του Θεού τρέφεται με τα υπεραγαθά, που μας πρόσφερε ο γλυκύτατος Κύριος;

Βέβαια ο άγιος Νεκτάριος δεν φέρνει τίποτε νέο στην εποχή μας. Το δώρο, η Χάρη, η αλήθεια έχουν δοθεί εδώ και είκοσι αιώνες δια του Σαρκωθέντος Λόγου. Αλλά τότε γιατί είμαστε ευγνώμονες στον γλυκύτατο Πατέρα μας; Διότι σε μία εποχή που ως Χριστιανοί κινδυνεύουμε να χάσουμε μαζί με τον προσανατολισμό κι αυτή την πίστη μας, επειδή δεν τη ζούμε, έρχεται σαν «υετός επί πόκον» με την αθόρυβη παρουσία της ταπεινώσεως, να επανευαγγελισθεί με την πράξη των εμπειριών του και με την εν Αγίω Πνεύματι έλλαμψη των θεωριών του, τα μεγαλεία της αγιωτάτης Πίστεώς μας. Κι αυτό, όσο ήταν «εν σαρκί». «Μετά πότμον» όμως, μετά το σιωπηλό πέρασμά του από το άστρο μας, θορυβεί εκκωφαντικά και υψώνεται από τον Κύριο, κατά την υπόσχασή του - «ο ταπεινών εαυτόν υψωθήσεται»- στη θέα όλου του κόσμου με τα θαύματά του.

Από το βιβλίο Ο Άγιος Νεκτάριος ο Θαυματουργός, εκδ. Υπακοή.

Η διακονία στη Ριζάρειο **Του Σοφοκλή Γ. Δημητρακόπουλου**

Καθήκοντα στη Ριζάρειο ανέλαβε ο Άγιος Νεκτάριος στις **10 Μαρτίου 1894**, αφού προηγουμένως έδωσε «την νόμιμον διαβεβαίωσιν ενώπιον του Νομάρχου Αττικής και Βοιωτίας». Γράφει η εφημερίδα «Ακρόπολις» της ίδιας ημέρας: «Σήμερον αναλαμβάνει τα καθήκοντα αυτού ο νεωστί διορισθείς διευθυντής της Ριζαρείου Σχολής πρώην μητροπολίτης Πενταπόλεως. Ο

νέος Διευθυντής της Σχολής είναι εις εκ των μάλλον μορφωμένων κληρικών μας και διετέλει μέχρι τούδε ιεροκήρυξ του νομού Φθιώτιδος».[...]

Η επίσημη εγκατάστασή του έγινε την Κυριακή, 13 Μαρτίου 1894. Στις 14 Μαρτίου η «Εφημερίς», έγραψε: «Πανηγυρικός εγένετο χθες η εγκατάστασις του νέου Διευθυντού της Ριζαρείου Σχολής, πρώην Μητροπολίτου Πενταπόλεως Σ. Νεκταρίου Κεφαλά. Κατά ταύτην παρήσαν το Διοικητικόν Συμβούλιον αυτής, ο Σύλλογος των Καθηγητών και πολλοί άλλοι. Ο Σεβασμιώτατος κ. Νεκτάριος Κεφαλάς, μετά την λειτουργίαν, τελεσθείσαν εν τη εκκλησία της Σχολής, εδέχθη εν τη Μεγάλη Αιθούση τα συγχαρητήρια των ανωτέρω και εξεφώνησε σύντομον λόγον, δι' ου ηυχαιρίστησε το Συμβούλιον (...) Αποτεινόμενος εις τους μαθητάς της Σχολής, παραιναιτικούς απηύθυνε λόγους και υπέδειξεν οποία καθήκοντα επιβάλλονται εις αυτούς (...) Ο δε εκ των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου κ. Δ. Χασιώτης αντεφώνησεν, εκφράσας την πεποίθησιν, ότι η Σχολή δια του νέου Διευθυντού της θα επανακτήση την πρώτην αυτής λαμπρότητα και ότι δια της ομονοίας και της ειρήνης θα εισέλθη η Σχολή εις την κανονικήν τροχίαν της, αγλαούς αποφέρουσα καρπούς».

Όταν ανελάμβανε τη διεύθυνση της Ριζαρείου Σχολής, ο Πενταπόλεως Νεκτάριος βρισκόταν στην ώριμη ηλικία των 48 ετών και η πνευματική του ακτινοβολία ήταν ήδη έντονη και φυσικά με το πέρασμα του χρόνου γινόταν ακόμα μεγαλύτερη. Να πως φυσιογνωμικά τον περιέγραψε το 1948 - πριν ακόμα ανακηρυχθεί επίσημα άγιος- ένας παλαιός, της περιόδου 1902-1907, μαθητής του:

«Ανάστημα κανονικόν (...) Πρόσωπον εις το οποίον ημιλλάτο η αρμονική αναλογία των μερών με την γλυκύτητα της εκφράσεως. Από τους γαλανούς οφθαλμούς του διεχύνετο μία ακτινοβολία, ομοία με το ανοιξιιάτικο γλυκοχάραγμα. Και το ακτινοβολούν εκείνο πρόσωπον εστεφανούτο από χιονόλευκην συμμετρικήν γεννειάδα. Ήτο ωραία Βιβλική μορφή».

Ο Άγιος Νεκτάριος, παρά τις ποικίλες αντιξοότητες, που προέρχονταν τόσο από τη φύση του παιδαγωγικού έργου και την ποικιλία προέλευσης των μαθητών (στη Σχολή φοιτούσαν και παιδιά πολλών εύπορων αθηναϊκών οικογενειών κ.λπ., που δεν ενδιαφέρονταν για να ιερωθούν, αλλά μαθήτευαν σ' αυτή επειδή το ποιοτικό της επίπεδο ήταν πολύ υψηλό), όσο και από την απιστία των καιρών, αλλά και από επεμβάσεις του Συμβουλίου της Σχολής, διηύθυνε το σημαντικότερο - μετά τη Θεολογική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών - εκκλησιαστικό αυτό εκπαιδευτήριο για δεκατέσσερα συνεχή χρόνια, χωρίς ποτέ ν' απουσιάζει από τη θέση του, με αισθήματα ανθρωπιστικά, όπως αυτά τα γνώριζε από τη δαψιλή μελέτη των αρχαίων συγγραφέων, με αγάπη Χριστού, με πατρική στοργή, πολλή φρόνηση και ενδιαφέρον ανύστακτο, με προσευχή διαρκή, προκειμένου να επιτύχει στην αποστολή του.

Αναφέρεται πως όταν ένας μαθητής έκανε κάποιο σοβαρό παράπτωμα, ο Άγιος θεωρούσε τον εαυτό του υπεύθυνο, προσευχόταν εκτενώς και υποβαλλόταν σε αυστηρή νηστεία. Το μέτρο αυτό είχε επίδραση στους ευαίσθητους μαθητές, οι οποίοι συνήθως **μεταμελούνταν** και απέφευγαν να επαναλάβουν τις αταξίες τους. Αλλά και όταν, σπάνια, ήταν αναγκασμένος, να επιβάλει κάποια ποινή, στενοχωρούνταν πολύ, ιδίως μάλιστα όταν έβλεπε πολλοί σημαίνοντες να παρεμβαίνουν υπέρ αυτών. Έγραφε στις μοναχές της Αίγινας: «Πλήν της στενοχωρίας ταύτης (έλλειψη χρημάτων να στείλει στο μοναστήρι) είχαν και ετέραν πολύ σπουδαίαν, ήτις και αύτη σήμερον έπαυσε. Εδίωξα εκ της Σχολής τέσσαρας μαθητάς, δύο της τετάρτης τάξεως και δύο της πέμπτης, οίτινες μετά ένα μήνα ακριβώς θα ελάμβανον το δίπλωμά των. Οι υπέρ αυτών ενδιαφερόμενοι ήσαν ισχυροί, αλλ' επί τέλους σήμερον απεβλήθησαν, αλλ' άνευ πράξεως αποβολής», η οποία αποβολή, ας σημειωθεί, θα τους στιγματίζε και θα τους ακολουθούσε στη σταδιοδρομία τους.

Ο Πενταπόλεως δεν υπήρξε ποτέ εκδικητικός ούτε ήθελε την εξόντωση εκείνων που παρεκτρέπονταν, παράλληλα όμως ήταν και ανυποχώρητος στη διαφύλαξη της ηθικής και του κύρους της Ριζαρείου, ως Εκκλησιαστικής Σχολής. Λίγα χρόνια μετά την ανάληψη των καθηκόντων του, το Πολυμελές Συμβούλιο του Ιδρύματος, σύμφωνα με τα Πρακτικά του, επισημαίνει «τον προς την Σχολήν ζήλον του Σεβασμιωτάτου Διευθυντού, την αφοσίωσιν αυτού προς αυτήν και την ευδόκιμον υπηρεσίαν του, προς δε και ότι άνευ ιδίας αμοιβής διδάσκει μαθήματα εν τη Σχολή».

Αργότερα, ένας από τους εκτελεστές της Διαθήκης του Γ. Ριζάρη, ο Νικόλαος Ράδος, έγραψε πως «ο Σεβασμ. Μητροπολίτης Πενταπόλεως κ. Νεκτάριος Κεφαλάς (...) διευθύνει μέχρι του νυν ως άριστα τα της Σχολής». Επίσης, ο διάδοχός του στη Ριζάρειο **Χρυσόστομος Παπαδόπουλος** έγραψε για το έργο του: «Ευτυχώς(...) η Ριζάρειος Σχολή, δια του Διευθυντού Μητροπολίτου Πενταπόλεως Νεκταρίου, ένεκα του κύρους αυτού ως Ιεράρχου, επανέυρε την εσωτερικήν αυτής γαλήνην και δια του εκλεκτού αυτής διδακτικού προσωπικού εχώρησε προς τα πρόσω, μετά της συνήθους αυτής μεγάλης πνευματικής επιδόσεως. Ο Διευθυντής

αποκατέστησε τελειώς τον εκκλησιαστικόν χαρακτήρα της εσωτερικής ζωής της Σχολής». [...]

Θεωρώντας ο Άγιος Νεκτάριος ως κύριο έργο του την καλλιέργεια στους ιεροσπουδαστές ζέουσας πίστης και την εμφύτευση ιερού ζήλου για την ιεροσύνη, ήδη, από τις 16 Ιουνίου 1894, κατά την πρώτη, μετά την ανάληψη των καθηκόντων του, επίσημη ομιλία του, ενώπιον του Μητροπολίτη Αθηνών, αρχιερέων, εκπροσώπου του Υπουργείου Εκκλησιαστικών και των εφόρων της Σχολής, αναφέρθηκε στην αξία του Έλληνα ιερέα και υποδείκνυε πως η Σχολή δεν ήταν δυνατόν να επιτελέσει αποτελεσματικά το έργο της, αν δεν λαμβάνονταν μέτρα, ανάμεσα στα οποία και η επαγγελματική αποκατάσταση των αποφοίτων της ως τον χρόνο της χειροτονίας τους.[...]

Ενδεικτική του αγωνιώδους ενδιαφέροντος του Αγίου για την πληρέστερη κατάρτιση των μαθητών του και την προσέλευσή τους στις τάξεις του ιερού κλήρου, είναι και η επιστολή που είχε απευθύνει στις 4 Ιουνίου 1894 στον πρωθυπουργό Χαρίλαο Τρικούπη, στον οποίο έθετε το πρόβλημα και πρότεινε συγκεκριμένες λύσεις, όπως είναι η αναπροσαρμογή της ύλης του σχολικού προγράμματος, η απασχόληση των αποφοίτων ως δασκάλων μέχρι το τριακοστό έτος της ηλικίας τους που θεωρείται ως ο κατάλληλος χρόνος χειροτονίας τους, η ικανοποιητική ρύθμιση των αποδοχών τους ως μορφωμένων ιερέων κ.λπ. Επίσης πρότεινε στη Σχολή την εισαγωγή του μαθήματος των Γεωπονικών, ώστε οι απόφοιτοι να είναι και ευρύτερα ωφέλιμοι στην κοινωνία, αλλά και να μπορούν με τις γνώσεις που θα αποκτούσαν για την καλλιέργεια της γης να βοηθούνται βιοποριστικά, αφού, όπως είναι γνωστό, τότε οι ιερείς δεν μισθοδοτούνταν από το κράτος. Και όλα αυτά ταυτόχρονα με την άοκνη φροντίδα του για τη βελτίωση της διατροφής και την άθληση των ιεροσπουδαστών.

Παράλληλα, δεν έπαυε σε κάθε ευκαιρία να τονώνει περισσότερο και το εθνικό συναίσθημα των ιεροσπουδαστών, αφού πίστευε ειλικρινά, όπως και παραπάνω είδαμε, στην ιδιαίτερη αποστολή του Έλληνα και μάλιστα του Έλληνα ιερέα, χωρίς να παραλείπει να προβαίνει και σε συγκεκριμένες άλλες ενέργειες. Αναφέρουμε χαρακτηριστικά δύο από αυτές. Η **πρώτη**: Όταν στις 18 Οκτωβρίου του 1904 έγινε γνωστός ο θάνατος του μακεδονομάχου **Παύλου Μελά** (13 Οκτωβρίου 1904), έγιναν, εκτός των άλλων, όπως διαπιστώνει κανείς από την ανάγνωση των εφημερίδων της εποχής, και παλλαϊκά μνημόσυνα. Σ' αυτό, που τελέστηκε στις 22 Οκτωβρίου στη μητρόπολη των Αθηνών, παρέστησαν και οι Ριζαρείτες, ενώ, στη συνέχεια, **έρανος** μεταξύ των καθηγητών και μαθητών της Σχολής **υπέρ της Μακεδονίας** απέφερε το ποσό των 155 δρχ. Τέλος, στις 21 Μαΐου του 1905 στην εκκλησία της Ριζαρείου έγινε και άλλο μνημόσυνο «*υπέρ των εν Μακεδονία πεσόντων*». Και η **δεύτερη**: Με ενέργειές του πέτυχε τη χορήγηση κάθε χρόνο τεσσάρων υποτροφιών σε μαθητές προερχομένους από τη Μ. Ασία, ενώ είχε στενή συνεργασία με τον καθηγητή της Φιλοσοφικής Σχολής και πρόεδρο του Μικρασιατικού Συλλόγου «*Η Ανατολή*» Μαργαρίτη Ευαγγελίδη.

Γενικά, για το πως αντιλαμβανόταν ο Άγιος τον ρόλο του Έλληνα μας πληροφορεί η ομιλία του με θέμα **Περί κλήσεως και αποστολής του Έλληνα**, που έγινε πάλι στη Ριζαρείου, κατά την απονομή των διπλωμάτων των απολυθέντων ιεροσπουδαστών το 1906, εποχή που ο Μακεδονικός Αγώνας βρισκόταν σε έξαρση. Νομίζει κανείς πως ο Άγιος Διευθυντής της μιλάει για τη σημερινή εποχή. Τόνιζε ανάμεσα στα άλλα:

«*Εν τοις έθνεσιν επεκράτησεν εθνικός τις εγωισμός ζητών να επικρατήση αυτός μεταξύ πάντων, δεν εσεβάσθη ούτε θεία ούτε ανθρώπινα δίκαια και εκήρυξε πόλεμον κατά τε των θείων και ανθρωπίνων δικαίων, ανακηρύξας ως δίκαιον το εαυτού συμφέρον και ως δικαιοσύνην την εαυτού ισχύν (...)*

Ο Σταυρός ην και έσται εσαεί τω Έλληνι το σύμβολον των ηθικών και θρησκευτικών αρχών αυτού, υπέρ ων ηγωνίσθη και ας τω αίματι αυτού υπεστήριξεν. Δια του Σταυρού το ελληνικόν έθνος περιεγένετο του κατακλυσμού, του κατακλύσαντος τα αρχαία έθνη (...)

Το ελληνικόν άρα έθνος οφείλει εν συναισθήσει γενόμενον της κλήσεως και της αποστολής αυτού να εργασθή πρώτον, όπως τελειωθή αυτό εν σοφία και αρετή, εν τη επιγνώσει των θείων και ανθρωπίνων πραγμάτων, και δεύτερον, όπως εργασθή υπέρ των αδελφών και των πλησίων αυτού, συνεχίζων ούτω το έργον των ευκλεών αυτού προγόνων, των ανεγνωρισμένων ευεργετών της ανθρωπότητας (...)

Η πατρίς και η εκκλησία έχει σήμεραν υπέρ πότε ανάγκην ανδρών αφοσιωμένων εις τας αρχάς του Σταυρού, ανδρών ακαταπόνητων, ανδρών ζώντων ουχί δι' εαυτούς, αλλά δια το γένος και την εκκλησίαν. Εις υμάς, αγαπητοί μαθηταί, προσβλέπει η σχολή και το έθνος και η εκκλησία ημών αναμένει την φιλοπάτριδα εργασίαν και την λόγω και έργω υποστήριξιν των αρχών της αληθείας, των άρχων του δικαίου και των δικαίων της πατρίδος και της εκκλησίας».

Πέρα από όλα αυτά, στην καθημερινή αναστροφή του στη Σχολή, απλός και ταπεινός ο Διευθυντής της δεν δίσταζε, δίνοντας το καλό παράδειγμα, ν' ασχοληθεί και ο ίδιος προσωπικά με διάφορες **χειρωνακτικές εργασίες**, ακόμα και με την **καθαριότητα κοινόχρηστων χώρων**, πράγμα που άλλοι ούτε θα διανοούνταν να κάνουν, και αδιαφορώντας αν καμιά φορά μερικοί εκμεταλλεύονταν την καλοσύνη του ή του ζητούσαν ν' ασκήσει τα καθήκοντά του με μεγάλη αυστηρότητα. Η διαμόρφωση του **κήπου** της Σχολής είναι δικό του δημιούργημα. Βασικότατο στοιχείο της σχολικής - παιδαγωγικής πράξης ο Άγιος θεωρούσε την ύπαρξη έντονης λατρευτικής ζωής. Η Ριζάρειος, που τότε οι διδακτηριακές της εγκαταστάσεις βρίσκονταν, όπως αναφέραμε, στην οδό **Βασιλίσσης Σοφίας** (τότε οδός Κηφισίας), είχε γίνει επί των ημερών του σπουδαίο λατρευτικό κέντρο, αφού πολλοί ήταν εκείνοι, που συναγωνίζονταν να προμηθευτούν μια άδεια εισόδου και να παρακολουθήσουν στην εκκλησία του Αγίου Γεωργίου τη Θεία Λειτουργία και τις άλλες ιερές ακολουθίες.

Σ' αυτά ας προστεθούν και οι κατά καιρούς διαλέξεις, που γίνονταν σ' αυτή από σπουδαίους επιστήμονες και οι οποίες ανέβαζαν σημαντικά το κύρος της και την έκαναν ακτινοβόλο πνευματικό ίδρυμα. Επίσης μεγάλη υπήρξε η φροντίδα του Αγίου και για τον εμπλουτισμό της **βιβλιοθήκης** της Σχολής. Επιπλέον ο ίδιος, πέρα από τη διαρκή και γνήσια συμμετοχή του στις εκκλησιαστικές συνάξεις, προσευχόταν ανένα για τους νεαρούς βλαστούς της Ριζαρείου. Έγραψε παλαιός μαθητής:

«Τας δε νυκτερινάς ώρας, ότε η Σχολή ησύχαζε τελείως και οι πάντες εκοιμώντο, ελέγετο ότι ο Νεκτάριος κατήρχετο εκ του δωματίου του και εξήρχετο της Σχολής και εκεί έξω χαμηλά εις την νοτίαν έξοδον της Σχολής, κατά τον κήπου, υπό παντοίας καιρικάς συνθήκας γονυπετής προσήυχετο επί μακρόν πλησίον του φυλασσομένου δια σιδηρού κιγκλιδώματος μικρού χώρου, όπου ήτο φυτευμένος φοίνιξ. Εις τον χώρον τούτον ήτο άλλοτε μικρόν παρεκκλήσιον».

Από το βιβλίο Ο Άγιος Νεκτάριος Πενταπόλεως, Η πρώτη Αγία Μορφή των καιρών μας, εκδ. Παρησία.

«Προς τους αποφοιτώντας εξ αυτής μαθητάς»

Του Αγίου Νεκταρίου Πενταπόλεως

Προς υμάς ήδη τους αποφοιτώντας της Σχολής στρέφω τον λόγον, προς υμάς τους επ' ευλογίαις απερχομένους του ιερού τούτου καθιδρύματος, όπερ επί πενταετίαν όλην ως τέκνα φιλόστοργα διέθρεψε, διεπαιδαγώγησε και εξεπαίδευσε. Προς υμάς στρέφω τον λόγον, διότι υμείς εστέ ο καρπός πολυετούς πολυμόχθου φροντίδος και αδιαλείπτου μερίμνης του τε Σ. Συμβουλίου, των κυρίων καθηγητών και εμού. Υμείς εστέ το τέλος και ο σκοπός της ιεράς ταύτης Εκκλησιαστικής Σχολής, της ιδρυθείσης υπό των αιμνήστων Ριζαρών Μάνθου και Γεωργίου, όπως χορηγή τη Εκκλησία αξίους λειτουργούς και ιερείς του Θεού του Υψίστου.

Η Σχολή εξεπλήρωσε το οποίον ανέλαβεν έργον ως προς υμάς μετά πάσης ακριβείας και αγαθής συνειδήσεως. Ήδη απόκειται υμίν να επιστέψητε το έργον της αποστολής της εκθρεψάσης υμάς Σχολής, της υμετέρας ιεράς τροφού, και πληρώσητε τας προσδοκίας πάντων των υπέρ υμών εργασθέντων, οίτινες ουδέν έτερον παρ' υμών ζητούσιν, η την πλήρωσιν του έργου, εις ο εκλήθητε, και την τήρησιν των υμετέρων υποσχέσεων. Οι υπέρ υμών πονήσαντες ουδέν έτερον εύχονται, η να ίδωσιν υμάς ημέραν τινά αγαθούς και εναρέτους ιερείς, κοσμούντας τας τάξεις του κλήρου, εργαζομένους υπέρ της Εκκλησίας του Χριστού και πονούντας υπέρ της εξαπλώσεως του έργου αυτού. Όθεν οφείτετε να αναδειχθήτε εν τω βίω της δράσεως άξιοι μεν της Σχολής τρόφιμοι, άξιοι λειτουργοί της Εκκλησίας και των δικαίων της Εκκλησίας και της Πατρίδος ικανοί υπέρμαχοι.

Εξερχόμενοι της Σχολής ταύτης εισέρχεσθε εν τω σταδίω του ηθικού αγώνος, εν ω οφείτετε να αγωνισθήτε και να νικήσητε. Ο αγών ήδη απέβη κρατερός, διότι προς πολλούς και ισχυρούς πολεμίους της πίστεως και της πατρίδος έχετε να ανταγωνισθήτε, διότι φορά μεν και κατακλυσμός ετεροδόξων προσηλυτιστών κατέχει ήδη σύμπαν το ελληνικόν, ο δε των καθ' ημάς χρόνων υλισμός πανταχού εν τω βίω αγωνίζεται να καθαιρέση τας ιδέας του αληθούς και του δικαίου, του αγαθού και του θεοφιλούς, μεθ' ων αρρήκτως τα του ανθρώπου ιδεώδη και ο πνευματικός βίος συνάπτονται και η αληθής αυτού ευδαιμονία συνδέεται, πλήθος δε παντοίων απαιτητών και διεκδικητών αλλοτριών της κληρωθείσης ημίν από αιώνων χώρας, εν η έζησε και έδρασεν υπέρ του πολιτισμού της ανθρωπότητας ελληνισμός.

Οι εχθροί ούτοι εισιν σήμερα ουχί οι ασυνετώτεροι, ώσπερ πρότερον, αλλά οι κακονούστεροι και εν ταις ενεργείαις αυτών συνετώτεροι. Το πλήθος των πολεμίων και το μέγεθος της αξίας των κτημάτων της πίστεως και της πατρίδος, ων ουδέν τιμιώτερον τω ανθρώπω, επιβάλλει υμίν την υποχρέωσιν της αμύνης μετά σθένους και αυταπαρνήσεως προς διάσωσιν αυτών κινδυνευόντων και παράδοσιν τούτων τοις επιγόνοις σώων και ασφαλών. Προς τοιούτον αγώνα η ιερά αύτη Ακρόπολις, εν η επί πενταετίαν εξεπαιδεύθητε και εγυμνάσθητε, παρεσκεύασεν ικανώς και καθώπλισεν υμάς δι' όλων των αναγκαίων ηθικών και πνευματικών όπλων, όπως επιτυχώς αγωνισθήτε υπέρ του έργου της Εκκλησίας ημών.

Εκ της διδασκαλίας του μαθήματος της Ποιμαντικής έγνωτε την ιερότητα του ιερατικού αξιώματος, την περιωπήν της τιμής, την μεγάλην αξίαν και το δυσθέατον ύψος αυτού, έγνωτε την θείαν χάριν, ην έχει και μεταδίδωσι, και την υπερφυσικήν αυτού δύναμιν, έγνωτε ότι οι ιερείς εισίν οι του Χριστού στρατιώται, οι το έργον της σωτηρίας απεργαζόμενοι. Έγνωτε ότι οι ιερείς εξ ανθρώπων λαμβανόμενοι υπέρ ανθρώπων καθίστανται τα προς τον Θεόν.

Μη λοιπόν πλανηθήτε εκ της ρεούσης δόξης του κόσμου, μη απαυδήσητε εν τω έργω της υπομονής και της θλίψεως, ίνα μη στερηθήτε της τιμής της κληρωθείσης υμίν.

Εις ένα ενάρετον Πνευματικόν

Του μακαριστού Αρχιμανδρίτου Φιλοθέου Ζερβάκου

Κατά το έτος 1906-1907 υπηρετών εις τας τάξεις του στρατού εν Αθήναις, είχαν συγκάτοικον τον αείμνηστον Νικόλαον Μητρόπουλον, ανειψιόν του αειμνήστου Μητροπολίτου Πατρών κυρού Ιεροθέου, όστις ημέραν τινά ενώ ητοιμαζόμην δια το μυστήριον της Ιεράς Εξομολογήσεως μοί λέγει, (ως ποτέ ο Φίλιππος είπεν εις τον Ναθαναήλ δια τον Χριστόν) ελθέ μετ' εμού, να υπάγωμεν, να εξομολογηθής εις ένα Πνευματικόν ενάρετον, Άγιον, εις τον οποίον εξομολογούμαι και εγώ, να τον γνωρίσης, πολύ θα ωφεληθής. Επήγαμε και τόσοσν πολύ ηυχαιριστήθην και ωφελήθην, ώστε από τότε και ύστερον μετέβαινον συχνά και εξωμολογούμην, άλλοτε με τον φίλον μου, και άλλοτε μόνος μου, πολλάκις δε μοί έλεγεν ο αείμνηστος, να πηγαίνω δια να με συμβουλεύη, νουθετή και διδάσκη, πως να αποφεύγω τους κρημνούς της αμαρτίας και πως να αποκτήσω τας αρετάς.

Εγώ δε επειδή έβλεπον, ότι από τας νουθεσίας, συμβουλάς και την γλυκυτάτην διδασκαλίαν του ωφελούμην, αντί να πηγαίνω εις περιπάτους, θέατρα, διασκεδάσεις που με εκάλουν τινές φίλοι μου, επροτίμουν και επήγαινα εις τον Πνευματικόν μου Πατέρα με περισσότεράν προθυμίαν από εκείνην που έχουν οι φιλόκοσμοι, να τρέχουν εις τους χορούς και διασκεδάσεις.

Αφού επλησίαζεν ο καιρός, να αποστρατευθώ, απεφασίσαμεν με τον ανωτέρω φίλον μου, να ασπασθώμεν και οι δύο τον μοναχικόν βίον. Εφανέρωσα εις τον Πνευματικόν μου τον σκοπόν μου, και εζήτησα την συμβουλήν του· ο δε μοί είπεν· «καλώς εσκεφθης, την αγαθήν μερίδα εξέλεξας, αλλ' εις ποίαν μονήν έχεις σκοπόν να υπάγης;». Εγώ τω είπον· δεν έχω ωρισμένως αποφασίσει εισέτι· μοί λέγει «εάν θα υπάγης εις μονήν τινα των εν Ελλάδι, να προτιμήσης, να υπάγης εις την νήσον Πάρων εις την ιεράν μονήν Λογγοβάρδας, εις την οποίαν έχω υπάγει και εγώ, ότε ήμην διάκονος και γραμματεύς της εν Χίω ιεράς Νέας Μονής και με έστειλεν η Ν. Μονή εις το εν Πάρω αυτής μετόχιον, επεσκέφθην επανειλημμένως την ιεράν μονήν Λογγοβάρδας και παρέμεινα αρκετάς ημέρας. Παρηκολούθησα και είδον την τάξιν της μονής, την ευσέβειαν, την πίστιν, την ευλάβειαν, την αφοσίωσιν και αγάπην προς τον Θεόν και τον πλησίον των εν αυτή ενασκουμένων Πατέρων. Εάν δεν υπάγης εκεί, μη υπάγης εις άλλην μονήν, κάλλιον να μένης εν τω κόσμω». Όταν δε τω είπον έχω και ένα λογισμόν, δια να υπάγω εις το Άγιον Όρος του Άθωνος, «πήγαινε, μοί είπεν· αλλ' εις ιδιόρυσμον μονήν μη υπάγης, να προτιμήσης κοινόβιον η σκήτην, αλλ' η πατρική μου συμβουλή είναι να προτίμησης την Λογγο-βάρδα, εκεί θα ωφεληθής και θα ωφελήσης, και ημέραν τινά χωρίς να θέλης, εκεί θα καταντήσης».

Εγώ τον αποχαιρέτησα και επροτίμησα το Άγιον Όρος. Αναχωρήσαντες εξ Αθηνών μετά του φίλου μου και φθάσαντες εις Θεσσαλονίκην, εξήλθομεν του πλοίου δια να προσκυνήσωμεν τον τάφον του αγίου μεγαλομάρτυρος Δημητρίου. Οι Οθωμανοί υποπεύσαντες ότι είμεθα κατάσκοποι, όχι μόνον δεν μας επέτρεψαν να μεταβώμεν εις Άγιον Όρος, αλλά και έθηκαν ημάς εις φρούρησιν στρατιωτών. Επειδή δε εξήτησα να παρουσιασθώ εις τον Πασά, να τω ομιλήσω, μοί επέτρεψαν, αλλ' απουσιάζοντος του Πασά, με τον αντιπρόσωπόν του ήλθομεν εις φιλονικείαν και εκείνος θυμωθείς, διότι τω ειπον ότι είναι άδικοι επειδή δεν μας επέτρεπον να φύγωμεν δια το Άγ. Όρος, και ότι δεν είμεθα κατάσκοποι, εφώνησε και ήλθον περι τους 30 στρατιώται και αξιωματικοί και με παρέλαβον, να με κλείσουν εις τας φυλακάς και κατόπιν να με εκτελέσουν.

Αλλά κατ' ευδοκίαν Θεού και τη μεσιτεία του πολιούχου Θεσσαλονίκης αγ. Δημητρίου καθ' οδόν μας συνήντησε ο Πασάς, όστις με ηλευθέρωσε και με παρέδωκε εις στρατιώτην Οθωμανόν και με συνώδευσεν έως εις τον λιμένα Θεσσαλονίκης και με παρέδωκεν εις πλοίον ελληνικόν και επέστρεψα χωρίς να θέλω εις την Ελλάδα και εις την ιεράν μονήν της Λογγοβάρδας, εις ην ήδη ευρίσκομαι επί συναπτά έτη 44 και επληρώθη ούτω η ρήσις του Αγίου, ότι και μη θέλων, εις την Λογγοβάρδα θα καταντήσω. Αφ' ου δε έλαβον το αγγελικόν σχήμα και εχειροτονήθην διάκονος, κατά το έτος 1910 εξήτησα άδειαν παρά του Γέροντός μου Ιεροθέου και μετέβην εις προσκύνησιν του Αγιωνύμου Όρους του Άθωνος.

Επιστρέφων εξ Αγ. Όρους εις Αθήνας, εξήτησα τον Πνευματικόν μου Πατέρα και μαθών ότι ευρίσκεται εις Αίγιναν, έσπευσα να τον ίδω και λάβω τας ευχάς και ευλογίας του. Φθάσας εις Αίγιναν, ανήλθον εις την μονήν περι την 12ην μεσημβρινήν ώραν, ήτο μην Αύγουστος και ο ήλιος ήτο πολύ καυστικός. Έξω του τείχους της μονής βλέπω γέροντα τινά λευκογένειον, φορούντα ψάθινον καπέλο, το δε ράσο του είχε σηκωμένο και τυλιγμένο εις την ζώνην του, έσκαπτε με μίαν αξίνην και με ένα πτύον εγέμιζε ένα καροτσάκι χώματα, πέτρας κ.λπ. και το μετέφερε ο ίδιος εις απόστασιν 50-60 μέτρων. Μη γνωρίσας, ότι αυτός ήτο ο Πνευματικός μου Σος Νεκτάριος, και νομίσας, ότι θα ήτο εργάτης και είχε περιβληθή ράσον, δια να μη σκονίζη και λερώνη τα ενδύματά του, η θα ήτο δόκιμός τις μοναχός, τον επλησίασα και αφ' ου τον εχαιρέτησα, τω είπον είναι εδώ ο Σος Νεκτάριος; μοί απήντησεν, «εδώ είναι, τι τον θέλεις;». Ύπαγε σε παρακαλώ να τω είπης, ότι ήλθε ένας διάκονος, πνευματικόν του τέκνον και θέλει να τον ίδη. «αμέσως, να είναι ευλογημένον», μοί απήντησε και αφίσας την αξίνην και το πτύον, μοί έδειξε τον ξενώνα· ένα δωμάτιον που είχαν προσωρινώς κτίσει έξω της μονής δια τους ξένους, και μοί λέγει, «ύπαγε εις αυτό το δωμάτιον και περίμενε και εγώ υπάγω να σου τον φέρω». Εις ολίγα λεπτά έφθασε, φορών το καλυμαύχιόν του και το εξώρρασον και τότε εγνώρισα, ότιαυτός ήτο ο Σος, τον οποίον εγώ εξέλαβον πριν, ως εργάτην (χαμάλην) και τον περιεφρόνησα, διότι δεν εφαντάσθην ποτέ ότι ένας Μητροπολίτης θα ήτο δυνατόν να εργάζεται τοιαύτην ευτελεστάτην εργασίαν και δη εν ώρα μεσημβρίας ότε όλοι εκοιμώντο. Τοσούτον υψηλόν έχων αξίωμα, αλλά και τοσούτον ταπεινόν είχε φρόνημα.

Επέβλεψεν ο Κύριος εις την ολόψυχον και ολοκάρδιον αυτού αγάπην προς τον Θεόν και προς τον πλησίον. **Δεν θα λησμονήσω ποτέ** εκείνο, όπερ είδον εις τον Άγιον, εισερχόμενον εις το Άγιον Θυσιαστήριον ιδίως την νύκτα εις τον όρθρον. Οσάκις έτυχε να υπάγω εις την μονήν και παρέμεινα κατά τας ακολουθίας εντός του Αγ. Βήματος, **έβλεπον τον Άγιον και εισήρχετο και προσέπιπτε γονυπετής εις τον Εσταυρωμένον και εναγκαλιζόμενος με τας χείρας του τον Τίμιον Σταυρόν, προσήχετο με στεναγμούς αλαλήτους και με δάκρυα έβρεχε το Ξύλον του Σταυρού.** Τούτο δείγμα της ολοψύχου και ολοκαρδίου αυτού αγάπης προς τον Θεόν. Αλλά και πόσην αγάπην εδεικνυε προς τον πλησίον, ιδίως προς τους πτωχούς, τους οποίους ευμενώς και ιλαρώς υπεδέχετο και έδιδεν **ελεημοσύνην** ουχι εκ του περισσεύματος, αλλά και εκ του υστερήματός του. Πολλάκις εκενούτο το πορτοφόλιόν του, έδιδε αφειδώς όλα όσα είχε και δεν εκράτει δια τον εαυτόν του ούτε οβολόν, πιστεύων ότι ο Κύριος θα τω έστελε βοήθειαν. Αι τρεις αύται αρεταί, αι τον της Αγίας Τριάδος φέρουσαι αριθμόν, πίστις, ταπεινώσις και αγάπη, ανέδειξαν τον Πενταπόλεως Νεκτάριον, Άγιον.

Ο άγιος Νεκτάριος και η μοναστική συνοδεία του **Μοναχής Καλλινίκης**

Η δημιουργία της αδελφότητας

Ο άγιος Νεκτάριος ως διευθυντής της Ριζαρείου Σχολής επετέλεσε μέγα ποιμαντικόν έργον και δη εξομολογητικόν μεταξύ των πιστών των Αθηνών. Οι εν Αθήναις διέκριναν εις τον άγιόν μας τον αληθή Ιεράρχην, τον έχοντα και βίον άγιον και διδαχήν ορθόδοξον και αγιοπατερικήν. Πλησίον του οι πνευματικώς αγωνιζόμενοι, οι πονεμένοι και δοκιμαζόμενοι εύρισκον πνευματικόν πατέρα, προστάτην, οδηγόν και συμπαραστάτην. Πολλάκις εκαλείτο ο άγιος εις οικίας ευσεβών δια να ευλογήση και διδάξη τους εν αυταίς.

Εις την οικίαν του εμπόρου Ματθοπούλου, αδελφού του ιερομονάχου π. Ευσεβίου ετέθησαν νοερώς τα θεμέλια της μοναστικής του αδελφότητος. Μεταξύ των παρευρισκομένων εγνώρισεν ο φιλομόναχος ιεράρχης την **τυφλήν Χρυσάνθην Στρογγυλού**. Αύτη έζη βίον αγγελικόν, ηξιούτο πνευματικών θεωριών και ανεστρέφετο μετ' Αγγέλων. Η άτυπος συνοδεία της τυφλής Χρυσάνθης ωδηγήθη υπ' αυτής εις το εξομολογητήριον του αγίου Νεκταρίου, όστις κατέστη οδηγός και Γέροντάς των. Ανέθεσαν εις αυτόν την ζωήν, τους πόθους και την επιθυμίαν των, να εγκαταλείψουν τα εγκόσμια και να αποσυρθούν εις Μοναστήριον μόναι με μόνον τον Νυμφίον της ψυχής των, τον ερασιμώτατον Χριστόν.

Ήσαν απλοί και αγράμματοι με βαθείαν πίστιν, ευσέβειαν, αγάπην, φόβον Θεού και πόθον δια πνευματικήν πρόοδον. Ο ασκητής επίσκοπος απεδέχθη το αίτημά των και εις την εκπλήρωσιν τούτου έβλεπεν εκπληρούμενον και τον μύχιον πόθον του να αποσυρθή εις την έρημον και να απολαύση το γλυκύτατον μέλι της ησυχίας και της νηπτικής ζωής. Η εμμονή και σταθερότης των παρθένων υποτακτικών του αγίου και αι θερμαί προσευχαί του έδιδον εις τον διορατικόν του νουν την πληροφορίαν, ότι ήτο θέλημα Θεού να ιδρύση γυναικείον Μοναστήριον.

Ο άγιος Νεκτάριος επεθύμει να μονάση εις την Ι. Μονήν του Τιμίου Προδρόμου Σκοπέλου, ήτις εφύλαττε την παράδοσιν των **κολλυβάδων**. Ο Θεός όμως άλλως ώρισεν και ο αφιερωμένος εις το θέλημα του Θεού άγιος ταπεινός και ολοκαρδίως υπετάγη. Η ιερά συνοδεία του, κατ' εντολήν του, ανεζήτη κατάλληλον τόπον δια να μονάσουν. Επεσκέφθησαν το Λαύριον, την Τήνον και την Αίγιναν. Επέλεξαν την Αίγιναν και μάλιστα την παλαιάν Ι. Μονήν Ζωοδόχου Πηγής εις την Παλαιάν Χώραν και εις την τοποθεσίαν «Ξάντος», απέχουσαν εξ χιλιομέτρα από την πόλιν της Αιγίνης.

Ο άγιος επείσθη υπό των αδελφών δια την καταλληλότητα του τόπου και επεσκέφθη τούτον κατά το θέρος του 1904. Η ιερότης του τόπου - Επισκοπή του αγίου Διονυσίου με τα τόσα κατασκευαστικά παρεκκλήσια και εις ολίγην απόστασιν ο άγιος Λεόντιος -, η ερημία και η γαλήνη της περιοχής επέδρασαν ευμενώς εις τον φιλήρημον επίσκοπον. Το ερειπωμένον Μοναστήριον με τα δύο-τρία κελλία του, ένθα, κατά την παράδοσιν, ησκήτευσεν η αγία Αθανασία επί τουρκοκρατίας, ήτις λόγω των πειρατών ηναγκάσθη να μεταβή εις Θεσσαλονίκην μετά των αγίων Θεοδώρας και Θεοπίστης των Αιγινήτισσών, κυριολεκτικώς κατέκτησε την φιλόθεον καρδίαν του.

Ο άγιος Νεκτάριος επιθυμεί το ησυχαστήριον να έχη την **συγκατάθεσιν του οικείου ιεράρχου**, την συμπαραστάσιν του Δήμου Αιγίνης και την προστασίαν της χωροφυλακής. Προς τούτο απηυθύνθη και εις τας τρεις αρχάς. Ο Δήμος μετά πολλής χαράς απεδέχθη το αίτημά του, συνέταξε Συμβόλαιον και επέδειξεν πολλαπλόν ενδιαφέρον δια την επαναλειτουργίαν της Μονής. Ωσαύτως ανταπεκρίθη και η αστυνομική αρχή. Τοιουτοτρόπως κατά το τέλος του θέρους του 1904 εγκατεστάθησαν προσωρινώς αι πρώται αδελφαί εις το πεπαλαιωμένον Μοναστήριον της Αιγίνης. Ηγείτο η τυφλή Χρυσάνθη, η μετά ταύτα αγία όντως ηγουμένη Ξένη, έχουσα εις την συνοδείαν της την Αικατερίνα Παπαδάκη (μοναχήν Κασσιανήν), την Αγγελικήν Βογιατζή (μοναχήν Ακακίαν).

Αι αδελφαί ηνώθησαν μετά των τριών γυναικών, αι οποίαι παρέμενον εις τον χώρον της Μονής ασκούμεναι. Συντόμως ηυξήθη η αδελφότης εις δέκα αδελφάς. Ότε ο άγιος Νεκτάριος έλαβεν υπό του Αρχιεπισκόπου Αθηνών Θεοκλήτου την προφορικήν αυτού συγκατάθεσιν έγραψεν έμπλεως χαράς και προφητικής εξάρσεως εις τας αδελφάς: **«Ευχαρίστως αναγγέλλω υμίν, ότι ο Θεός απεκάλυπεν ημίν το θείον Αυτού θέλημα περί της ιδρύσεως της Ιεράς Μονής και ηυδόκησεν, ίνα η Ιερά αυτή Μονή ανεγερθή και αναλάμψη»**. Ο άγιός μας ηγωνίσθη επιπόνως και ποικιλοτρόπως, ώστε η προφορική συγκατάθεσις του Αρχιεπισκόπου περιβληθή και νομικήν ισχύν. Τούτο επετεύχθη τέσσαρα έτη μετά την οσιακήν κοίμησίν του δια της αναγνωρίσεως της Μονής υπό του Αρχιεπισκόπου Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου.

Πνευματική θεμελίωσις της αδελφότητος

Ο Θεόσοφος ποιμήν της πνευματικής μάνδρας των μοναζουσών καθορίζει δι' επιστολών τα της οργανώσεως της Ιεράς Μονής. Κατά την αγιοπατερικήν παράδοσιν και τάξιν θεμελιό το Μοναστήριον ως **κοινόβιον** και επιθυμεί να λειτουργήση κατά τα παραδοσιακά πρότυπα των παλαιών κοινοβίων των αγίων Πατέρων μας. Κατά την περίοδον **1904-1908** ο άγιος Νεκτάριος δι' επιστολών κατευθύνει την αδελφότητα και παραδίδει τας πνευματικάς του υποτυπώσεις δια

την τελείωσιν των μοναχών και την ανάδειξιν του ησυχαστηρίου εις κέντρον αληθούς και πνευματικής λατρείας και εργαστήριον αγιότητος. Ως διακριτικός Γέροντας συγκαταβαίνει εις την απλότητα και αγραμματοσύνην των αδελφών, διδάσκων ατάς τας θείας του μοναχισμού καταστάσεις και αναβάσεις δια λόγων ταπεινών και ευλήπτων. Από τας υψηλάς θεωρίας της νηπτικής ζωής μέχρι και τας λεπτομερείας της πρακτικής ζωής ενασχολείται ο όσιος.

Αι βασικά υποτυπώσεις του αγίου προς τας μοναχάς είναι αι ακόλουθοι: Πλήρης και τελεία υποταγή εις το θέλημα του Θεού. Φλογερός θείος έρωσ. Πόθος προσευχής. Αυταπάρνησις, αγάπη και συγχωρητικότητα. Υπομονή πειρασμών. Αγών εν Αγίω Πνεύματι. Κοινόβια μετά του Χριστού· **«άνευ του εν ημίν Χριστού, διδάσκει, αι προσευχαί και αι δεήσεις αποπλανώσιν»**. Αποφυγή της αμελείας. Εγρήγορις, εσωστρέφεια, περιφρούρησις της καρδιάς και παρεμπόδις του εχθρού **«να εγχή εν αυτή πικρίαν»**.

Φυγή του εγωισμού και των τέκνων του, ήτοι απειθείας, παρακοής, αυταρεσκείας, μεμψιμοιρίας, απαιτήσεως, φυσιώσεως, αξιώσεως δικαιωμάτων, κενοδοξίας, φιλοδοξίας, υπερηφάνειας της καρδιάς και του πνεύματος και απόκτησις ταπεινώσεως, συνέσεως και υπομονής, διότι όπως τονίζει, **«όπου η αληθής και κατά Χριστόν ταπεινώσις εκεί και άπασαι αι αρεταί»**. Αγών κατά της απελπισίας. Ανδρεία εις τον αγώνα κατά της αμαρτίας. Αποφυγή της συναισθηματικής αγάπης και επιδίωξις της αληθούς πνευματικής αγάπης, **«η οποία γεννάται από την κοινήν προς τον Χριστόν αγάπην»**. Πεποιθήσις ότι η πνευματική πρόοδος και τελείωσις κατορθούται δια της υποταγής και ταπεινώσεως ουχί δε δια της αυτοπεποιθήσεως και φαντασίας.

Παραθέτομεν εν συνεχεία μικρά αποσπάσματα του αγίου μας από την προς **Ευσεβίαν** επιστολιμαίαν διατριβήν του:

«Η οσία παρθένος δέον είναι να έχη πεφωτισμένον συνειδός και ζη βίον ήσυχον και ατάραχον, η δε γαλήνη να πληροί την καρδίαν της, η ειρήνη να βασιλεύη εν αυτή και να η μακαρία [...] Η οσία παρθένος ως επαγγελλομένη το υψηλόν του χριστιανικού βίου πολίτευμα, την ηθικήν τούτου τελειότητα οφείλει να αγωνίζεται, ίνα φθάση ασφαλώς προς αυτήν, αλλά τελειότης άνευ προσοχής είναι αδύνατος [...] Η προσοχή εξεγείρει την ψυχήν προς μελέτην εαυτής [...] είναι ο φύλαξ άγγελος της διανοίας [...] είναι η πυξίς του εν τω πελάγει του βίου ποντοπορούντος ναυτίλου του αείποτε κλυδωνιζομένου».

Επίσης ο άγιος εστήριζε και κατηχεί τας αδελφάς αποστέλλων τας εις Αθήνας εκφωνουμένας υπ' αυτού ομιλίας, ως και ωδάς προς την Κυρίαν Θεοτόκον, τας οποίας ο ίδιος έγραφεν. Ο πνευματοκίνητος Γέροντας της αδελφότητος της Αιγίνης ησθάνετο ως πνευματικός πατήρ επιτακτικόν το χρέος να διακονή δια της παρουσίας του και των φερεσβίων μυστηρίων τα τέκνα του. Εις επιστολήν του προς την **οσίαν Ξένην**, αποσταλείσαν τον Δεκέμβριον του 1907, γράφει σχετικώς: **«Ο νους μου και ο πόθος μου εισιν αλλαχού, εις τον Πρόδρομον της Σκοπέλου, αλλά μία φωνή ενδόμυχος μοί λέγει, ότι ανέλαβες καθήκοντα εις την Αίγιναν και οφείλεις να εκπληροίς αυτά, μένων εις την Αίγιναν»**. Ούτως ο άγιος παραιτείται από την διεύθυνσιν της Ριζαρείου Σχολής και εγκαθίσταται μονίμως εις την νεοσύστατον Μονήν, την οποίαν αφιέρωσεν εις την Παναγίαν Τριάδα.

Συμβολή του Αγίου εις την άνθησιν του μοναχισμού

Η ίδρυσις Μονής υπό του αγίου Νεκταρίου, αι **αγιοπατερικαί** του υποτυπώσεις προς τας αδελφάς της Μονής και η προσωπική του εγκαταβίωσις εν τη ανωτέρω Ιερά Μονή, καταδεικνύουν την στάσιν του **θεοφόρου** Πατρός έναντι του μοναχισμού και αποκαλύπτουν την ουσιαστικήν του προσφοράν εις την άνθησιν του μοναχισμού κατά τον εικοστόν αιώνα. Η διαπίστωσις αύτη κατανοείται καλλίτερον, εάν μελετηθή το ιστορικόν πλαίσιον της εποχής της ιδρύσεως της Μονής.

Το τέλος του 19ου αιώνος έχει σφραγισθή δια των φοβερών συνεπειών της **Βαυαροκρατίας** έναντι της Ορθοδοξίας, της Εκκλησίας, του μοναχισμού, της εκκλησιαστικής και μοναστηριακής περιουσίας και των πατροπαράδοτων πνευματικών θησαυρισμάτων του ελληνορθόδοξου λαού μας. Συγκεκριμένως, η **προτεσταντίζουσα Βαυαροκρατία διαλύει Μονάς, καταστρέφει Εκκλησίας, εκποιεί ιερά σκεύη, πολεμεί τον μοναχισμόν, δημεύει την εκκλησιαστικήν και μοναστηριακήν περιουσίαν, διώκει αγωνιστάς μοναχούς και κληρικούς, αποκόπτει τον ομφάλιον λώρον μεταξύ Έθνους και Ορθόδοξου Εκκλησίας, εισάγει το προτεσταντικόν πνεύμα εις την Ελλάδα, πολεμεί ευθέως την ορθόδοξον θεολογίαν και δη την νηπτικήν διδασκαλίαν των θεοφόρων πατέρων μας, εισάγει την διαφώτισιν, τον σχολαστικισμόν, και την λογοκρατίαν. Οι θεωρητικοί του προτεσταντίζοντος κλίματος των Βαυαρών διασύρουν τον μοναχισμόν ως παρωχημένον, την νοεράν προσευχήν ως βογομιλισμόν και τα της κατανύξεως θεόσταλτα δάκρυα ως απόδειξιν**

ψυχασθενείας.

Στόχος των η **κατάλυσις** του προπουργίου της Ορθοδοξίας, του μοναχισμού, η **εκκοσμίκευσις** της Εκκλησίας και η **αλλοτριώσις** των ορθοδόξων Ελλήνων. Ότε τω **1894** ήλθεν εις τας Αθήνας ο άγιός μας μετ' οδύνης διεπίστωσε την πικροτάτην ταύτην και καταλυτικήν των πάντων κατάστασιν. Δια την Ορθοδοξίαν, την Εκκλησίαν και δη τον μοναχισμόν η παρουσία του Μητροπολίτου Πενταπόλεως εις τας Αθήνας, την Χαλκίδα, την Ριζάρειον και τέλος την Αίγιναν αποτελεί αφ' ενός μεν το πνευματικόν ανάχωμα **κατά του πνεύματος της πλάνης του προτεσταντισμού**, αφ' ετέρου δε το έναυσμα δια την άνθησιν και καταξίωσιν του μοναχισμού εις τον εικοστόν αιώνα.

Το προσωπικόν του πιστεύω είναι: **«Τι αληθώς της [μοναχικής] πολιτείας τιμιώτερον ή τι λαμπρότερον; [...] εν πάση ειλικρίνεια ομολογώ την εμήν πεποίθησιν, ης ένεκα θεωρώ τον ασκητήν υπέρτερον του Αρχιερέως»**. Με τοιούτον πιστεύω αρνείται τας τιμάς του αρχιερατικού αξιώματος, την εν κόσμω διακονίαν του, την διεύθυνσιν της περιφήμου Ριζαρείου Σχολής και εγκαταβιοί εις το ησυχαστήριον της Αιγίνης, ένθα διδάσκει τας μοναχάς γράμματα, διακονεί εις τας λατρευτικάς των ανάγκας, επιλύει τα ποικίλα καθημερινά προβλήματα της Μονής, κατηχεί και στηρίζει την αδελφότητα και κατ' εξοχήν βιάζει εαυτόν και ακολουθεί τα ίχνη των **αββάδων** της ερήμου διανυκτερεύων εν τη προσευχή, ασκούμενος εν ταις νηστείαις και **ταπεινούμενος ως ο τελειότερος των υποτακτικών**. Τελειωθείς ως μοναχός **ηξιώθη της τιμής του διωγμού** και κατέλιπεν πανθαύμαστον υπόδειγμα υπομονής, καρτερίας, συγγνώμης, αποκαλύπτων ότι έχει το κατ' εξοχήν χάρισμα των νηπτικών, ήτοι την **αγίαν απάθειαν**.

Η όλη προσφορά του αγίου του αιώνος μας συνέβαλε μεγάλως εις την **άνθησιν του μοναχισμού** και η οσιακή του τελευτή, η πληθύς των θαυμάτων και η αγιοποίησις του επεσφράγισαν κατά θεόδοτον τρόπον το έργον του και τον μύχιον πόθον του **να ανθήση και να καρπίση το αγλαόκαρπον δένδρον του μοναχισμού, διότι μόνον τότε θα μεγαλουργήση η Ελλάς**, ως έλεγεν.

Με τας πτωχάς ανωτέρω εισηγητικάς θέσεις ασφαλώς κατενοήθη, ότι ο άγιος Νεκτάριος με την αγιοπατερικήν και μοναχικήν συνείδησιν και βιοτήν και με την εκλεκτήν μοναχικήν του συνοδείαν έφερον εις την δοκιμασθείσαν Ελληνικήν Ορθόδοξον Εκκλησίαν την **άνθησιν του μοναχισμού** και εδημιούργησε τας προϋποθέσεις, όπως **«οι μάρτυρες τη συνειδήσει»**, οι ισάγγελοι μοναχοί, καταξιούν το αγγελικόν των επάγγελμα προς δόξαν της αγιωτάτης ημών Ορθοδοξίας.

Από το βιβλίο «Ο γυναικείος μοναχισμός και ο Άγιος Νεκτάριος», Πρακτικά Διορθόδοξου Μοναστικού Επιστημονικού Συνεδρίου επί τη εκατονπεντηκοετηρίδι (1846-1996) από της γεννήσεως του Αγίου Νεκταρίου, Αίγινα 9-11 Σεπτεμβρίου 1996.

Ενθυμίσεις από τον Άγιο Νεκτάριο

Μια συζήτηση με την μοναχή Χρυσάφενια

Το 1984 στο μοναστήρι της Αγίας Τριάδος στην Αίγινα ο μακαριστός Μητροπολίτης Ύδρας, Σπετσών και Αιγίνης κυρός Ιερόθεος, μαζί με τον τότε Πρωτοσύγκελλό του (νυν Μητροπολίτη της αυτής επαρχίας κ. Εφραίμ) και τον Αρχιερατικό Επίτροπο της νήσου π. Δαμασκηνό Χόντο συναντούσαν την μακαριστή μοναχή Χρυσάφενια. Σκοπός της συνάντησης αυτής ήταν να καταθέσει η γερόντισσα μοναχή τις αναμνήσεις της από τον Άγιο Νεκτάριο, τον οποίο όχι απλώς γνώρισε από την παιδική ηλικία, αλλά είχε την ευλογία να ζήσει κοντά του, κατά μεγάλα χρονικά διαστήματα, στην Μονή του και να δεχθεί στοργή ιδιαίτερη από αυτόν. Η μαρτυρία της είναι σημαντική, γιατί αποκαλύπτει τον τρόπο που η αγιότητα καθρεφτίζεται σε μια παιδική ματιά, σε μια παιδική ψυχή.

Μακαρ. Μητρ. Ύδρας κ. Ιερόθεος: Με τη Γερόντισσα Μαγδαληνή, Χρυσάφενια, πόσα χρόνια γνωρίζεστε;

Μον. Χρυσ αφένια: Από μικρό παιδάκι. Στο Μοναστήρι πήγα πεντέμισι χρονών! Στην πρώτη τάξη. [...] Πήγαινα-κατέβαινα γιατί πήγαινα σχολείο. Κάποτε αρρώστησα. Με πόνεσε το μάτι μου. Με πήγαν σ' όλους τους γιατρούς και θεραπεία δεν είχα. Αντί καλύτερα, έγινα χειρότερα.

Μακαρ. Μητρ . Ύδρας κ. Ιερόθεος: Τι είχε το μάτι σας; Ποιο ήταν;

Μον. Χρυσ αφένια: Άσπρο ήταν, το δεξιό. Δεν έβλεπα απ' αυτό. Με παίρνει μία θεία μου και λέει: «Την πήγαμε στους γιατρούς. Έχουμε όμως και ανώτερους «γιατρούς» στην Αίγινα! Θα την πάμε στο Σεβασμιώτατο να τη σταυρώσει με την Αγία Λόγχη». Όταν λοιπόν ήρθαμε στην Αίγινα, της λέω «καλέ θεία, πάμε στο Δεσπότη που είπες να με σταυρώσει με την Αγία Λόγχη». Νόμιζα - μικρό παιδάκι καθώς ήμουν - πως ήταν φάρμακο η Αγία Λόγχη! Δεν ήξερα. Αυτοκίνητα τότε δεν υπήρχαν. Παίρνει η θεία μου ένα γαϊδουράκι και καθίζει. Εμένα μ' έβαλε στα καπούλια. Όταν φτάσαμε στους Αγίους Πάντες, μου δείχνει το Μοναστήρι.

- Εκεί θα πάμε, μου λέει. Θα δούμε και τον Παππούλη, να σε σταυρώσει.

- Θεία, της λέω, θα κατέβω.

Κατεβαίνω από το ζώο και κάνω τρεις μετάνοιες.

- Παναγίτσα μου, έλεγα κοιτάζοντας στον Ουρανό, Χριστούλη μου κι εγώ εδώ να κατοικήσω! Να γίνω καλόγρια! Στο Μοναστήρι εδώ...

Κατεβαίνει κι η θεία μου κι έφαγα φάπες!

- Δεν θα ξανακατέβεις από το ζώο μέχρι να φτάσουμε στο Μοναστήρι, μου λέει.

- Όχι, θεία μου. Δεν θα ξανακατέβω.

Φτάσαμε στο Μοναστήρι. Στην Αγία Τριάδα. Ο Σεβασμιώτατος καθόταν πίσω, στη μουριά. Είχε μία πολυθρονίτσα κι ένα σκαμνάκι ψαθωτό στα ποδαράκια του.

- Να ο Παππούλης που θα σου κάνει το ματάκι σου καλά· μου λέει η θεία μου.

Πάω και τον χαϊδεύω στα ποδαράκια του και του λέω:

- Παππουλάκι μου σ' αγαπάω, μά πόσο σ' αγαπάω! Από τη γη ίσαμε τον ουρανό! Κι αν θα μου κάνεις το ματάκι μου καλά, θα σ' αγαπάω ακόμα περισσότερο!

Κάθησα στο σκαμνάκι που ήταν στα πόδια του και τον παρακαλούσα:

- Έλα, Παππούλη, να μου κάνεις το ματάκι μου καλά.

Σηκώθηκε ο Σεβασμιώτατος, ο Άγιος Νεκτάριος, και πήγαμε στην Εκκλησία. Παίρνει την Αγία Λόγχη και με σταυρώνει. Εγώ περίμενα και φάρμακο να μου δώσει! Λέει τότε ο Σεβασμιώτατος στη Γερόντισσα Χριστοδούλη:

- Δώσε στη θεία της μερικά τριαντάφυλλα του επιταφίου να τα βράσει, να της πλύνει το ματάκι της.

Τα πήρε η θεία μου. Βγαίνοντας όμως από την πόρτα της Εκκλησίας, το μάτι μου ήταν εντελώς καλά! Είδα το φως μου! Καθάρισε το μάτι μου. Που να φύγω από τον παππού...

- Παππουλάκι μου, δεν φεύγω ό,τι και να μου πείτε!

- Άμε παιδί μου στο σχολείο, να μάθεις και γράμματα, να 'σαι και χρήσιμη στο Μοναστήρι.

- Όχι, Παππούλη μου, δεν φεύγω! Θα κάτσω στο Μοναστήρι. Εδώ κοντά σου. Πάω και κρύβομαι σε κάτι καναπέδες που 'χουνε στο «Γεροντικό». Φαινόntonτουσαν μόνο τα ποδαράκια μου. Οι καλόγριες λέγαν μεταξύ τους: «η μικρή φοβήθηκε και θα πήρε το δρόμο κι έφυγε».

Ο Άγιος Νεκτάριος τους είπε: «Δεν έχει φύγει. Θα την εύρω εγώ».

Έρχεται και με βρίσκει στο «Γεροντικό».

- Έλα, παιδί μου, μου λέει, βγες έξω.

Βγήκα. Η θεία μου έκλαιγε:

- Θα το μάθει ο πατέρας σου στην Αμερική και θα χάσετε και το ψωμί. Δεν θα 'χετε ψωμάκι να φάτε...

- Εμείς θα 'χουμε πιο πολλά, αν έρθω εγώ στο Μοναστήρι, της έλεγα. Δεν έρχομαι κάτω.

- Άμε, παιδί μου, λέει ο Άγιος. Άμε και θα στέλνω εγώ τη Γερόντισσα Αθανασία, τη Γερόντισσα Δαμιανή - που κατεβαίνουνε και ψωνίζουν - και θα σε φέρνουν με το ζώο.

Θυμάμαι και το ζώο πως το λέγανε. Είχαν ένα μικρό ζώο και το λέγανε «Λίζα». Το θυμάμαι γιατί ανέβαινα στα καπούλια και ακολουθούσα στα ψώνια τη Γερόντισσα

Δαμιανή, τη Γερόντισσα Αθανασία, τη Γερόντισσα Χριστοφόρα. Στο σπίτι μας μένανε.

Μακαρ. Μητρ. Ύδρας κ. Ιερόθεος:

Τότε για πρώτη φορά γνώρισες το Σεβασμιώτατο;

Μον. Χρυσ αφένια: Ναι. Πεντέμισι χρονών. Τότε που μου έκανε το μάτι μου καλά. Συνέχισα να πηγαίνω σχολείο. Ερχόντουσαν και με παίρναν η Γερόντισσα Δαμιανή, η

Γερόντισσα Αθανασία... Είχε να με δει κάποτε ο Σεβασμιώτατος καμιά βδομάδα. Με βλέπει στο όνειρό του. Όταν είχαν συμβούλιο με τις καλόγριες, τη Γερόντισσα Ξένη, τη Γερόντισσα Χριστοφόρα, τη Γερόντισσα Χαριτίνη - παλαιές καλόγριες - τις ρώτησε για μένα.

- Είναι άρρωστη, Σεβασμιώτατε, και δεν σάς το είπαμε.

- Απόψε την είδα στ' όνειρό μου. Φόραγε μια χρυσή φορεσιά και της πέρασα κι ένα χρυσό σταυρό! Έπρεπε να μου το 'χατε πεί...

Μόλις βγήκαν οι καλογριές έξω, έρχεται η Γερόντισσα Ακακία στο κελλί. Στο δικό της κελλί έμενα. Μου είχαν ένα ντιβανάκι κι έμενα. Δίπλα στο «σχολείο». Πήγα στο Σεβασμιώτατο.

- Καλώς την οσία Χρυσ αφένια! Καλώς το καλό μου παιδί!

Του φίλησα το χεράκι, τα ποδαράκια του.

- Παππουλάκι μου, Παππουλάκι μου, είχ' αρρωστήσει αλλά το μυαλό μου κι ο λογισμός μου ήταν εδώ!

- Κάθησε, παιδί μου.

Παίρνει το ωμοφόριο και το πετραχήλι και με «διαβάζει».

- Από σήμερα να μην ακούσω να σε φωνάζουνε Δημητρούλα! Όταν ακούς το 'νομα «Χρυσ αφένια» θ' απαντάς! Για να το μάθουν οι καλογριές[...]

Μακαρ. Μητρ. Ύδρας κ. Ιερόθεος: Πήγαινες εν τω μεταξύ στο σχολείο;

Μον. Χρυσ αφένια: Μάλιστα. Έβγαλα μέχρι και την Τετάρτη. Μου 'λεγαν να πάω και παραπέρα, αλλά εγώ δεν ήθελα, γιατί φοβόμουν να μη χάσω το Μοναστήρι! Δώδεκα χρονών ήμουν όταν κοιμήθηκε ο Άγιος Νεκτάριος· το 1920. Καμιά φορά με ρώταγε ο Άγιος:

- Πόσων χρονών είσαι, παιδί μου;

- Ξέρω 'γώ, Παππούλη; Του αγίου Ιωάννου του Χρυσοστόμου έχω γεννηθεί!..

- Χρυσό στόμα, παιδί μου, να 'χεις! μου 'λεγε και χαμογελούσε.

Μ' έπαιρνε και πηγαίναμε πάνω στην Επισκοπή. Στο δρόμο με ρωτούσε:

- Σήμερα, παιδί μου, είναι του

Αγίου Ιωάννου του Προδρόμου. Γιατί τον λένε Πρόδρομο;

- Το επώνυμό του ήταν, Παππούλη! του λέω εγώ.

- Όχι, παιδί μου. Προπορεύτηκε του Χριστού. Γι' αυτό. Έξι μήνες είναι μεγαλύτερος από το Χριστό μας, ο Άγιος Ιωάννης.

Άλλη μια μέρα, των Αγίων Αναργύρων, βγήκαμε περίπατο. Κρατούσε ένα καλαμάκι για να στηρίζεται. Το είχα αυτό το καλαμάκι και μου το πήρε μια καλογριά στην Πάτμο.

- Σήμερα, παιδί μου, είναι των Αγίων Αναργύρων, μου λέει. Γιατί τους λέγαν Αναργύρους, τον Κοσμά και τον Δαμιανό;

- Το επώνυμό τους ήταν, Παππούλη! του απαντώ.

- Όχι, παιδί μου. Ήταν γιατροί και δεν παίρνανε αργύρια. Γι' αυτό τους λένε Αγίους Αναργύρους.

- Και τι είναι, Παππούλη, τ' αργύρια;

- Χρήματα, Χρυσ αφένια παιδί μου. Δεν τα 'παίρναν. Γιάτρευαν δωρεάν.

Κάποια μέρα ήρθε η Ζηνοβία η Λαλαούνη, που σήμερα λέγεται Νεκταρία κι είναι καλόγρια στο Μοναστήρι της Φανερωμένης στο Χιλιομόδι, να με πάρει να πάμε μαζί στο Μεσαγρό. Πήγαμε στη Γερόντισσα Ξένη να πάρουμε την άδεια.

- Να πας στον Παππού σου να το πεις, μου λέει η Ηγουμένη.

Πήγαμε στο Σεβασμιώτατο. Του λέω:

- Παππουλάκι μου, να πάω κι εγώ στο Μεσαγρό, που φοβάται η Ζηνοβία να πάει μόνη της;

- Όχι, παιδί μου. Ημανούλα σου ξέρει πως είσαι στο Μοναστήρι. Αν σου συμβεί τίποτα; Να πας από πίσω από το Μοναστήρι, που 'ναι γύρω-γύρω οι πεζουλίτσες να τη

βλέπεις ώσπου να χαθεί στο μονοπάτι η Ζηνοβία.

Εγώ τότε στενοχωρημένη, λέω από μέσα μου ούτε καν το ψιθύρισα:

- Με υποχρέωσες, Παπούλη!

Γυρίζει ο Άγιος και μου λέει:

- Με υποχρέωσες, παπούλη!

- Παπούλη μου, δεν το φώναξα! Από μέσα μου το είπα! [...]

Μακαρ. Μητρ. Ύδρας κ. Ιερόθεος: Τι άλλο θυμάσαι, Χρυσ αφένια;

Μον. Χρυσ αφένια: Θα σάς πω τότε που ήρθε ο Δεσπότης ο Μελέτιος (σ.σ. πρόκειται για το Μητροπολίτη Αθηνών Μελέτιο Μεταξάκι, κατοπινό Οικουμενικό Πατριάρχη). Είχαν ανάψει λαμπάδες οι καλογριές. Εμένα μου 'χαν δώσει το καλαθάκι με τα τριαντάφυλλα. Το κρατούσα και παίρναν από 'κει και τον ραΐνανε! Όταν έφυγε ο Μελέτιος, ο Άγιος

Νεκτάριος ήταν στενοχωρημένος.

Πλησίασα:

- Γιατί, Παππουλάκι μου, είσαι στενοχωρημένος; Τι έχεις;

- Παιδί μου, θα μας πάρεις στο σπίτι σας;

- Μα τι να κάνετε στο σπίτι μας! Ευχαρίστως, Παπούλη...

- Να μείνουμε εκεί...

- Στάσου, Παππουλάκι, να μετρήσω τα κρεβάτια.

Τα μέτραγα, τα μέτραγα. Μου φαίνονταν λίγα.

- Δεν μας παίρνει, Παπούλη. Αλλά γιατί να φύγουμε από το Μοναστήρι; Εγώ θέλω στο Μοναστήρι να μείνω. Θέλω με τις καλόγριες.

- Πήγαινε λοιπόν, παιδί μου, στην Παναγία του πρόναου και κάνε μια προσευχή.

Δεν μου 'πε τι προσευχή να κάνω. Πήγα και γονάτισα στην Παναγία κι έλεγα:

- Παναγία μου, εξολόθρευτον! Παναγία μου, εξολόθρευτον!

Άργησα στην προσευχή. Πάει η Γερόντισσα Χαριτίνη και λέει στο Δεσπότη:

- Θα φοβήθηκε η μικρή, Σεβασμιώτατε, κι έφυγε...

- Όχι, Γερόντισσα Χαριτίνη. Δεν έφυγε. Στην Εκκλησία είναι. Άμε φέρτηνε.

Έρχεται και με παίρνει η Γερόντισσα Χαριτίνη. Με πάει στο Σεβασμιώτατο:

- Παιδί μου, τι έλεγες τόσες ώρες;

- Παππουλάκι μου, έλεγα να τον εξολοθρεύσει ο Θεός, να πεθάνει για να σώσουμε το Μοναστήρι!

- Παιδί μου! Έλεγες εσύ τέτοια πράγματα; Το στόμα σου πρέπει να είναι μέλι και ζάχαρη!

Με γονατίζει πάλι στην Παναγία και μου διαβάζει συγχωρητική ευχή.

- Άλλη φορά, παιδί μου, μην τον ξαναπείς αυτό το λόγο.[...]

Άλλη μια φορά είχανε ζυμώσει. Μου κάνανε κουλούρα κάθε φορά που ζυμώνανε. Μου λέγαν να μην το πω στις άλλες καλογριές. Μια μέρα μου λέει ο Σεβασμιώτατος:

- Έλα 'δώ, παιδί μου. Σου κάναν καμιά κουλούρα, που πας και τις βοηθάς εκεί που κάνουνε τα ψωμιά;

- Μου κάνανε, Παππουλάκι, αλλά μου 'πανε να μην το πω!

Γέλασε και με σταύρωσε.

- Φέρτηνε, να μην τη φας όλη μαζεμένη. Θ' αρρωστήσεις.

Μόλις μπαίνουνε στο Γεροντικό, έχει ένα μπουφέ. Εκεί μου τα φυλάγανε τα γλυκά για να μην τα τρώω μαζεμένα και πάθω τίποτα. Είχα ένα τραπεζάκι στρογγυλό στο κελλί του Σεβασμιώτατου μπροστά κι έτρωγα. Τις καλές μέρες έτρωγα μαζί με τις αδελφές στο τραπέζι. Αλλά στο μικρό έτρωγα με το Σεβασμιώτατο. [...]

Μακαρ. Μητρ. Ύδρας κ. Ιερόθεος:

Έψελνες ποτέ άμα ζούσε ο Άγιος;

Μον. Χρυσ αφένια: Με παίρνανε κοντά. Τότε έψελνε η Γερόντισσα Θεοδοσία, η Γερόντισσα Ακακία, η Γερόντισσα Χριστοφόρα.

Μακαρ. Μητρ. Ύδρας κ. Ιερόθεος: Ποια έψελνε καλύτερα απ' τις τρεις;

Μον. Χρυσ αφένια: Η Γερόντισσα Χριστοφόρα. Η Γερόντισσα Θεοδοσία είχε πιο δυνατή φωνή.

Μακαρ. Μητρ. Ύδρας κ. Ιερόθεος: Όταν ήρθε ήταν πολύ άρρωστη η Θεοδοσία;

Μον. Χρυσ αφένια: Ευμορφία τη λέγανε. Τα θυμάμαι και τα κοσμικά ονόματα. Έβγαζε αφρούς. Γύριζε τα μάτια της. Ο Άγιος την έκανε καλά. Και τη Μητροδώρα. Ήρθε ύστερ' από τον Άγιο. Την έφερε στον τάφο του ο πατέρας της. Πήγανε και τα προβατάκια που κουβάλησαν μαζί τους, γύρω! Εκεί έγινε καλά. Κι η Παρθενία η Κράκαρη ήταν πολύ άρρωστη. Η Γερόντισσα Ακακία, ψάλτρια καλή θυμάμαι και καλή καλογριά. Όλες καλές! Η Γερόντισσα Χαριτίνη είχε τον ξενώνα, εδώ έξω.

Μακαρ. Μητρ. Ύδρας κ. Ιερόθεος: Η Μαγδαληνή, είχε την ακοίμητη προσευχή;

Μον. Χρυσ αφένια: Όλη νύχτα. Κάθε βράδυ. Της είχε πει ο Άγιος και προσευχόταν. Την είχε κάνει διακόνισσα. Καθόταν τη νύχτα σε μια καρέκλα έξω στην ταράτσα κι έκανε κομποσχοίνι. Έβγαίνα και την έβλεπα. Της έλεγα: «Θα κρυώσετε, δεν πάτε μέσα;». Γύριζε γύρω-γύρω το Μοναστήρι και προσευχόταν μέχρι τις 3 που χτύπαγε το καμπανάκι! Έκανε επίσης με την Αγαθονίκη κι άλλη μια, οκτάωρες προσευχές. Την είχε μάθει ο Άγιος να λέει το «Κύριε Ιησού Χριστέ ελέησόν με» και το «Θεοτόκε Παρθένε...». Με ρώτησε μια φορά ο Σεβασμιώτατος:

- Καλό μου παιδί, όταν λες το «Κύριε Ιησού Χριστέ, ελέησόν με», τι αισθάνεσαι;

- Χορεύει ο Χριστούλης μέσα μου, Παππουλάκι! Ό,τι μου 'ρχόταν του 'λεγα...

- Όταν κοινωνάς, παιδί μου, τι αισθάνεσαι στην ψυχούλα σου;

- Από το στόμα μου ίσαμε την κοιλιά μου χορεύει, του 'λεγα!

Μικρό παιδάκι ήμουν. Ό,τι μου 'ρχόταν στο νου το 'λεγα!..

Να σάς πω και για τη Γερόντισσα Ευνίκη. Ήταν παράλυτη στο κρεβάτι. Μου λέει ο Άγιος να πάω να της «μάθω» το «Κύριε Ιησού Χριστέ ελέησόν με». Για να της κάνω παρέα. Εκείνης της άρεσε η παρέα μου. Και μου 'λεγε ότι δεν το 'μαθε, για να κάθομαι συνέχεια κοντά της!

- Εμένα μου το 'πε τρεις φορές ο Σεβασμιώτατος και το 'μαθα. Της έλεγα.

- Εγώ δεν το 'μαθα, μου απαντούσε χαμογελώντας. Είμαι γριούλα και δεν το 'μαθα...

Μακαρ. Μητρ. Ύδρας κ. Ιερόθεος: Τι άλλο θυμάσαι, Χρυσ αφένια;

Μον. Χρυσ αφένια: Κάποτε ήταν ανομβρία. Είχαν κατεβάσει την εικόνα της Παναγίας από τη Χρυσολεόντισσα εδώ στο Μοναστήρι μας. Την είχαν έξω από την εκκλησία και προσκυνούσε ο κόσμος. Έλεγα στη Γερόντισσα Ευνίκη που ήταν παράλυτη:

- Καλέ Γερόντισσα, σήκω να προσκυνήσεις κι εσύ! Τόσο μυαλό είχα...

- Αφού, παιδί μου, ξέρεις ότι δεν περπατάω...

- Θα σε πάρω από το χεράκι. Να προσκυνήσω κι εγώ. Εγώ θα σε πάω. Ξαφνικά σηκώθηκε και πήγε και προσκύνησε μόνη της! Η Παναγία την έκανε καλά! [...]

Μακαρ. Μητρ. Ύδρας κ. Ιερόθεος: Όταν κοιμήθηκε ο Άγιος, ήσουν εδώ;

Μον. Χρυσ αφένια: Βέβαια. Πήγα και κάθησα κάτω από το φέρετρο και δεν έφευγα! «Θα πάω κι εγώ με τον Παππούλη μου», τους έλεγα. Με τραβάγαν, η Γερόντισσα Ακακία, οι άλλες, τίποτα εγώ. «Θα πεθάνει και τούτο» λέγανε. Όλο έκλαιγα. Αρρώστησα από τη θλίψη μου. {...}

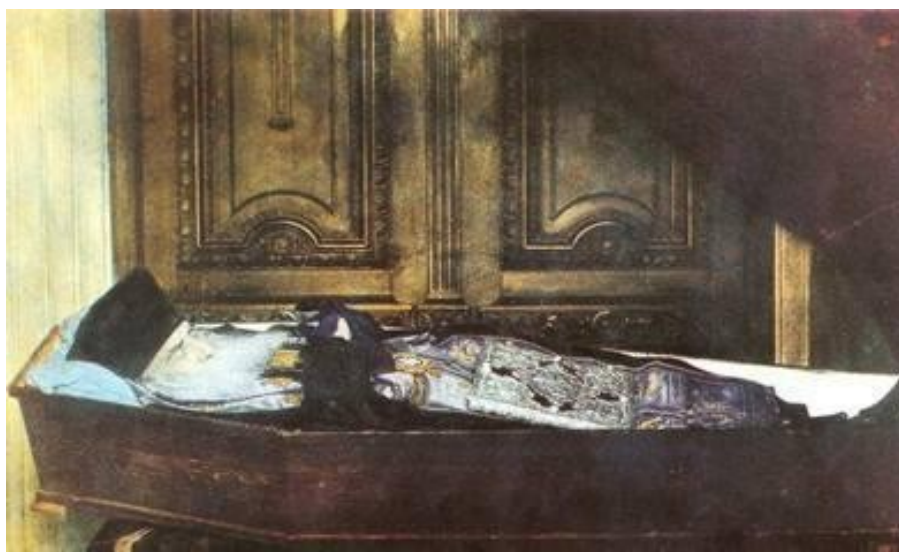
Μακαριστός Μητροπολίτης Ύδρας κ. Ιερόθεος: Ποιές Μοναχές θυμάσαι;

Μ. Χρυσ αφένια: Τη Γερόντισσα Ξένη, τη Γερόντισσα Χαριτίνη, τη Γερόντισσα Θεοδοσία, τη

Γερόντισσα Μαγδαληνή, τη Γερόντισσα Χριστοφόρα, τη Γερόντισσα Κασσιανή, τη Γερόντισσα Ευνίκη, τη Γερόντισσα Ακακία κι άλλες. Στη Χρυσολεόντισσα πήγα μετά το 1935. Με πήρε η Ηγουμένη Μαγδαληνή. Ο Αρχιεπίσκοπος Χρυσόστομος την έκανε Ηγουμένη της Χρυσολεόντισσας. Μάλιστα, ο ίδιος ήθελε να με πάρει να μάθω γράμματα. Δεν πήγα, γιατί ήθελα να μείνω για πάντα στο Μοναστήρι... Η Γερόντισσα Μαγδαληνή με λάτρευε. Ό,τι κι αν έκανα μου τα συγχώραγε! Γι' αυτό πήγα πάνω. Στενοχωριόμουν όμως, γιατί ήμουν μακριά από το Μοναστήρι του Αγίου. Είδα ένα βράδυ το Σεβασμιώτατο στον ύπνο μου και μου λέει:

- Κι εδώ στην Παναγία, κοντά σου είμαι, παιδί μου! Έτσι ησύχασα.

Από το βιβλίο «Μίλησα με τον Άγιο Νεκτάριο», Α΄ τόμος, Μανώλη Μελινού.

Ως ευωδία Χριστού

Του Γερασίμου Μικραγιαννανίτου

Τη **3η Σεπτεμβρίου του έτους 1953** εγένετο η ανακομιδή των τιμίων και μυριπνόνων αυτού λειψάνων υπό του αιοδύμου Μητροπολίτου Ύδρας, Σπετσών και Αιγίνης Προκοπίου, παρισταμένων του Μητροπολίτου πρώην Ηλείας Αντωνίου, των μοναχών της Μονής, του ιερού Κλήρου και των Αρχών της νήσου. Παρισταμένων πάντων τούτων μετά κατανύξεως και ευλαβείας **ηνοιχθη ο τάφος**, εκ του οποίου εξήλθεν **άρρητος ευωδία** «υπέρ πάντα τα αρώματα», κατά το Γραφικόν, τα δε ιερά και κροκοβαφή του Αγίου λείψανα συλλεγέντα «οσίαις χερσίν» εναπετέθησαν η μεν αγία Κάρα εντός επίχρυσου θήκης, εχούσης σχήμα αρχιερατικής μίτρας, κατασκευασθείσης δια του τιμήματος τιμαλφών των προσκυνητών και λοιπών αυτών δωρεών, τα δε λοιπά ιερά λείψανα εντός αργυράς θήκης, κειμένης παραπλεύρως του μαρμάρινου εικονοστασίου, ένθα και η υπό της μοναχής Θεοδώρας ζωγραφηθείσα εικών του Αγίου ίσταται εν τω παρεκκλησίω αυτού. Το επ' ονόματι αυτού παρεκκλήσιον κοσμεείται υπό πολλών κανδηλών και ετέρων εικονοστασίων, ευλαβών δωρεών και προσφορών προς τον Άγιον, εν ιδιαίτερα δε θήκη αναρτώνται τα διάφορα άλλα αφιερώματα των ευσεβών Χριστιανών. Την **2αν Σεπτεμβρίου 1953** και ώραν 7ην μ.μ. εγένετο η ανακομιδή των ιερών λειψάνων του αγίου και θαυματουργού Ιεράρχου Νεκταρίου υπό του Μητροπολίτου Ύδρας, Σπετσών και Αιγίνης Προκοπίου, παρουσία και άλλων επισήμων, ως αύτη προεγράφη λεπτομερώς εν τω βίω του Αγίου.

Μετά την ανακομιδήν, ως και την επομένην ημέραν, ανεδύετο **εκ των αγίων και μυριπνόνων λειψάνων ισχυροτάτη ουρανία και γλυκεία ευωδία**, την οποίαν ησθάνοντο όχι μόνον οι εν τη Μονή ευρισκόμενοι αλλά και πέραν αυτής οι της πέριξ περιοχής κάτοικοι. Την επομένην της ανακομιδής ανήρχετο το εκτελούν την συγκοινωνίαν Αιγίνης - Μονής - Μεσαγρού - Αγίας Μαρίνης λεωφορείον. Ότε δε τούτο ευρίσκετο εις την γέφυραν των αγίων - Προτόλων, γυνή ελευθερίων ηθών μεταξύ των επιβατών του λεωφορείου ευρισκομένη ησθάνθη, ως βραδύτερον αύτη μας ανεκοίνωσε, την **ισχυροτάτην ευωδιάν** την εκπεπομένην εκ των αγίων λειψάνων και διαχεομένην εις τα πέριξ, την οποίαν ησθάνθησαν και πάντες οι λοιποί συνεπιβάται

ζωηρότατα, προωρίζετο δε αύτη να κατέλθη εις Αγίαν Μαρίναν, όπου θα είχε συνάντησιν μετά τινος ανδρός. Αλλ' ότε έφθασεν εκεί, επισκιάσασης της χάριτος του Αγίου, **υπέστη άμεσον και απότομον μεταβολήν** εις τον έσω άνθρωπον και αντί να συνεχίση την εκπλήρωσιν του σκοπού της, επέβη του ιδίου λεωφορείου και κατήλθεν εις την στάσιν της Μονής, όπου αφαιρέσασα τα υποδήματά της **ανήλθε γυμνόπους τον ανηφορικόν προς την Μονήν** του Αγίου δρόμον και **εισήλθε κλαίουσα** εις τον Ναόν, ένθα είχεν αποτεθή η μυρίπνοος Κάρα του Αγίου. **Τότε εν τελεία μετανοία, εν κλαυθμώ και κοπετώ, προσπεσούσα κατησπάσθη την αγίαν Κάραν, αισθανθείσα την ιδίαν άρρητον ευωδίαν την οποίαν ησθάνθη και εν τη οδώ εντός του λεωφορείου.** Και ευγνωμονούσα και ευχαριστούσα τον Άγιον, διοτι ηυδόκησε δια της χάριτός του να επενεργήση επ' αυτής θαυματουργικώς ώστε να καταλίπη την αμαρτωλήν και αθλίαν ζωήν, αφήρσεν εκ του τραχήλου της το όπερ έφερε **χρυσούν περιδέριον και το αφιέρωσεν εις τον ευεργετήσαντα αυτήν Άγιον** εναποθέσασα αυτό επί του δίσκου, ένθα η αγία Κάρα. Μετά, στραφείσα προς την Ηγουμένην και τους περί αυτήν επισκέπτας, **εξωμολογήθη** και ωμολόγησε παρρησία, ότι μέχρι της στιγμής εκείνης έζη και διήγε βίον έκλυτον και αμαρτωλόν και ότι μετεβλήθη αποτόμως, αλλοιωθείσα δια της αοράτως επισκιάσασης αυτήν χάριτος του αγίου Νεκταρίου και **εζήτει συγχώρησιν, εξομολογηθείσα** εις τον ιερέα Δημήτριον Λυκούρην, εφημέριον Κυψέλης Αιγίνης.

Η ούτω μεταβληθείσα γυνή αφιέρωσεν εικόνα παριστώσαν τον άγιον Νεκτάριον εις το Παρεκκλήσιον του αγίου Νικολάου, το ευρισκόμενον επί του λιμενοβραχίονος της Αιγίνης, όπου καθ' έκαστον έτος κατά την εορτήν του Αγίου τελεί Λειτουργίαν. Και ήδη η γυνή αύτη, απομακρυνθείσα πλέον δια της χάριτος του Αγίου εκ του πρώην εκλύτου βίου, ζη και διάγει βίον σεμνόν και χριστιανικόν δοξάζουσα τον θαυματουργόν και συμπαθέστατον Ιεράρχην άγιον Νεκτάριον, εις την θαυματουργικήν επέμβασιν του οποίου οφείλει την σωτηρίαν της.

Ταύτα πάντα ήκουσαν και είδον και μαρτυρούν πλην της Ηγουμένης της Μονής και των λοιπών τότε προσκυνητών, οι παρευρεθέντες εκεί εν τη Μονή, ο Μητροπολίτης πρώην Ηλείας Αντώνιος, ο αντιπρόεδρος του Συμβουλίου της Επικρατείας Π. Μερτικόπουλος, ο Γραμματεύς της Μητροπόλεως Ύδρας Ι. Δεριζιώτης, οι Αρχιμανδρίται Χρύσανθος Κανέλλης, Σύγκελλος, Ιωάννης Ηλιόπουλος, διευθυντής Δημοτικού Σχολείου Κυψέλης Αιγίνης, και Τιμόθεος Καλαμπερίδης, Εφημέριος της Μονής, ως και ο ιερεύς Δημήτριος Λυκούρης, Εφημέριος Κυψέλης Αιγίνης, εις ον εξωμολογήθη η γυνή αύτη.

Τα ιερά αυτού λείψανα εκπέμπουν διαρκώς **άρρητον ουρανίαν ευωδίαν**, μαρτυρούσαν την **εξαιρετικήν χάριν ην έλαβε παρά Κυρίου ο άγιος Νεκτάριος δια την καθαρότητα της ζωής του. Η ευωδία αύτη αναφανείσα αμέσως μετά την κοίμησιν του Αγίου εν τω ιερώ αυτού σκηνώματι, έκτοτε ουδέποτε εξέλιπεν εξ αυτού και ούτε θα εκλείψη.** Και εν τω τάφω κείμενον επί τοσαύτα έτη αρρήτως ευωδίαζε και μετά την διάλυσίν του η ίδια ευωδία και πλείων ταύτης παραμένει εις τα σεπτά οστά, αναδιδομένη εκείθεν και ευφραίνουσα των πιστών τας ψυχάς. Πλήν της ευωδίας ταύτης, και **ευώδες μύρον ανέβλυσεν ο Άγιος εκ του ιερού αυτού λειψάνου**, οπότε τούτο μετεφέρετο εξ Αθηνών εις Αίγινα. Τούτο παρετηρήθη εξερχόμενον ως σταγόνες εκ του προσώπου, του λαιμού, των χειρών και λοιπών μερών, εις σημείον ώστε η κόμη και η γενειάς να φαίνονται ως να έχουν εμβαπτισθή εντός ύδατος. «Μέγας ο Κύριος ημών και της μεγαλωσύνης αυτού ουκ έσται πέρας, ο δοξάζων τους δοξάζοντας αυτόν» ως απευδώς επηγγείλατο. Άρα ο άγιος και θαυμαστός πατήρ ημών Νεκτάριος δεν είναι μόνον θαυματουργός αλλά και μυροβλύτης, «ως ευωδία Χριστού» κατά Παύλον τον μέγαν Απόστολον.

Από το βιβλίον «Ακολουθία και Βίος του εν Αγίοις Πατρός Ημών Νεκταρίου Επισκόπου Πενταπόλεως του θαυματουργού», Αθήνα 1976 . Από το αφιέρωμα της ΠΕΙΡΑΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Βρωμερές συκοφαντίες

αρχιμ. Χαραλάμπους Α. Βασιλόπουλου

Πολλά όμως διεσπείροντο από τους κακούς ανθρώπους στην Αθήνα περί του Πενταπόλεως και της ανέγερσης της Μονής [δηλαδή της γυναικείας Μονής της Αγίας Τριάδος στην Αίγινα, της οποίας κατόπιν διετέλεσε εφημέριος και πνευματικός]. Πολύ εδοκιμάσθη από τους διεστραμμένους, τους μοχθηρούς και τους συκοφάντες. Διέδιδαν συκοφαντίες ανηθικότητας

ανηκούστους. Ησυχολήθη με αυτές και η Ιερά Σύνοδος. Ο δε τότε Πρόεδρος αυτής, ο Αθηνών Θεόκλητος μετέβη αυτοπροσώπως επιτοπίως το 1908, διά να εξετάση. Φεύγοντας όμως από εκεί αναγκάσθηκε να ομολογήση ότι «ήτο όντως Θεϊόν έργον».

Πολύ τον κατέτρεξε και ο Αρχιεπίσκοπος Αθηνών Μελέτιος Μεταξάκης. Αυτός διετέλεσε και Οικουμενικός Πατριάρχης και Πατριάρχης Αλεξανδρείας. Αυτός ο δυστυχής ήτανε μασώνος μοντέρνος, νεωτεριστής και έκαμε πολύ κακό στην Εκκλησία.

Αυτός ήταν και κατά του μοναχισμού. Όταν ο Άγιος αγωνιζόταν με τόσες δυσκολίες να κτίση το Μοναστήρι, επήγε και τον απέτρεπε...

- Τί κάνεις εδώ; Μοναστήρι κτίζεις τώρα; Δεν βλέπεις ότι τόσα εξωκκλήσια γύρω εδώ ερήμωσαν; Δεν είναι για Μοναστήρια στη σημερινή εποχή.

Ο Πενταπόλεως όμως εξηκολούθησε και έγινε το Μοναστήρι και άλλα πολλά κατόπιν, ώστε η Αίγινα σήμερα να έχη τα περισσότερα Μοναστήρια. Το προείπεν ο Άγιος: «Θα γίνη, είπεν, η Αίγινα το Άγιον Όρος των Μοναζουσών». Και ήδη έχει εννέα Μοναστήρια γυναικών.

Αλλά και ποία διαφορά στο τέλος των δύο Ιεραρχών. Ο Μεταξάκης, που έκαμε τόσα εις βάρος της Ορθοδοξίας, είχεν οικτρόν τέλος. Τον βρήκαν ένα πρωί κάτω από το κρεβάτι του νεκρόν και με την γλώσσαν του έξω. Αυτήν ακριβώς την γλώσσαν, που έλεγε αυτά στον Άγιο και τόσα εις βάρος της Ιεράς Παραδόσεως και της Ορθοδόξου Εκκλησίας!

Εξ αντιθέτου, ο Πενταπόλεως, που έμεινε πιστός εις την Ι. Παράδοσιν και υπέμεινε τους πειρασμούς και διώξεις, είχεν άγιον τέλος και σήμερα τιμάται, όχι μόνον από το Πανελλήνιον, αλλά και από όλην την Υδρόγειον.

Είναι αληθές, ότι ο Θεός παρεχώρησε να περάση και εκεί πολλές θλίψεις και πίκρες. Παρ' όλην την εκεί εργασίαν του, πολλοί κακοί άνθρωποι, όργανα του διαβόλου έλεγαν, ότι ο Άγιος είναι υποκριτής και, ότι όλα αυτά που κάνει, είναι υποκριτικά. Έφθασαν μάλιστα στο σημείον να τον κατηγορούν για ανηθικότητες και, ότι το Μοναστήρι το κατάντησε άντρον ακολασίας! Διέδιδαν, ότι οι μοναχές γεννούσαν νόθα παιδιά και τα πετούσε στο πηγάδι.

Κάποια μητέρα, μάλιστα, που την έλεγαν στην Αίγινα «Κερού» είχε μια κόρη 16 ετών χαριτωμένη, συνετή, φρόνιμη και θεοφοβούμενη. Η μητέρα αυτή είχε μανία καταδιώξεως προς την κόρην της και πολλές φορές επιχείρησε να την σκοτώση. Το δυστυχημένο αυτό πλάσμα βρήκε καταφύγιο στο Μοναστήρι του Αγίου Νεκταρίου. Ο Άγιος, πονόψυχος καθώς ήταν, το δέχτηκε και το προστάτεψε.

Η Κερού δεν μπορούσε να το χωνέψη και άρχισε να συκοφαντή τον Άγιο. Τα λόγια της ήταν πολύ φαρμακερά και πειστικά. Ο Σεβασμιώτατος ανέφερε το περιστατικό στο Μητροπολίτη Αθηνών, Θεόκλητο, ζητώντας οδηγίες. Εκείνος τού είπε να την προστατεύση την κοπέλλα. Η κοπέλλα έφθασε στα 18 της χρόνια. Η Κερού όμως το πήρε πείσμα. Είχε το σατανά μέσα της. Επήγε στον Πειραιά και άρχισε τα κλάματα μπροστά στον Ανακριτή να διηγείται την τραγωδίαν της. «Ένας Καλόγηρος, που τάχα ασκητεύει, μού την πήρε στο γυναικομονάστηρο. Αυτός έχει όλες τις καλόγηρες ερωμένες. Σώστε το παιδί μου...».

Ο Εισαγγελεύς πήρε την κατάθεσιν και την επομένην πήγε αγριεμένος στην Αίγινα με δύο χωροφύλακες. Παρεβίασε την πόρτα, παρά τους κανονισμούς του Μοναστηριού, και μπήκε κατ' ευθείαν στο διαμέρισμα του Αγίου. Οι Μοναχές αναστατώθηκαν και άρχισαν να κλαίνε. Ο Δεσπότης σηκώθηκε με το συνηθισμένο Χριστιανικό του χαμόγελο να τους υποδεχθή. Ο Ανακριτής έξω φρενών, είπε εις τον εβδομηκονταετή τότε γέροντα:

- Βρε παληοκαλόγηρε!... πού είναι τα παιδιά που κάνεις; (Επηκολούθησε αισχροτάτη φράσις). Αυτά κάνεις εδώ πέρα; Κατόπιν τον έπιασε από το ράσο και τον απειλούσε, λέγοντας:

- Θα σου ξεριζώσω τα γένια τρίχα-τρίχα.

Ο Άγιος δεν έβγαλε λέξι. Μόνον με το χέρι του έδειχνε ψηλά και έλεγε:

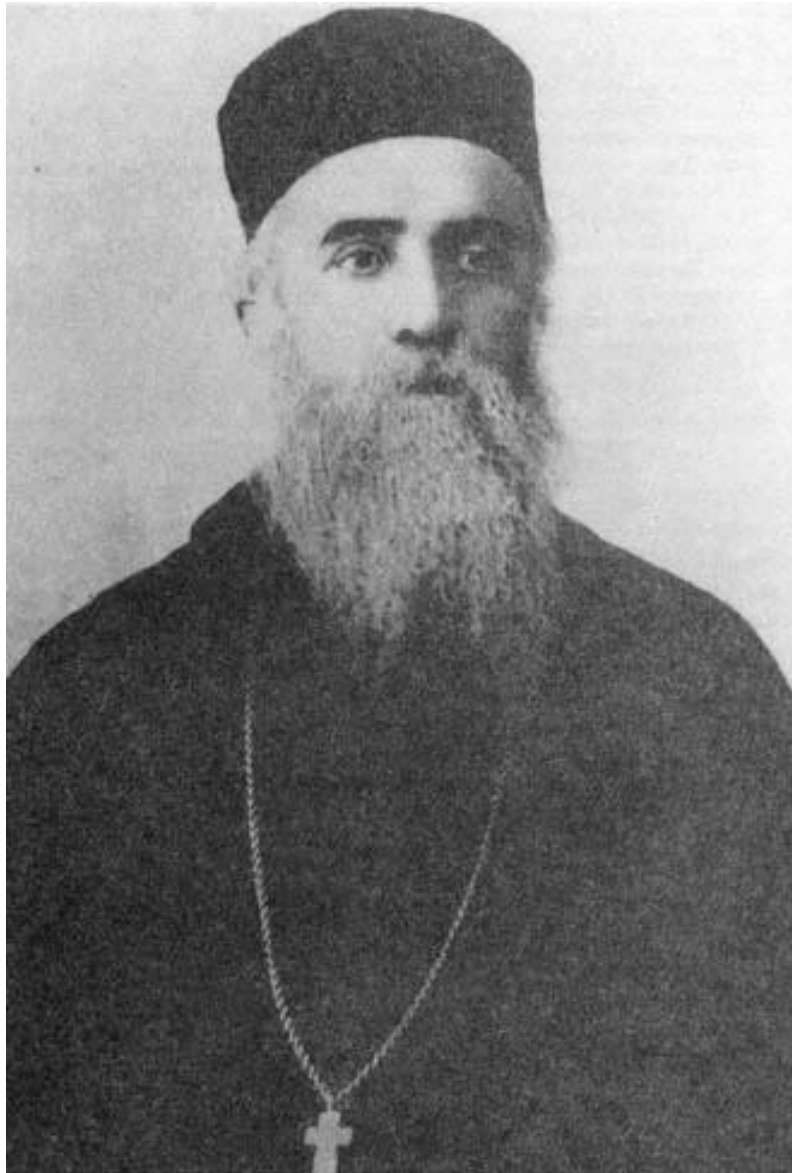
- Βλέπει ο Θεός. Ξέρει ο Θεός!!

Και πράγματι! «έστι δίκης οφθαλμός, ος τα πάνθ' ορά». Ο ασεβέστατος Εισαγγελεύς σε μια εβδομάδα αρρώστησε βαρεία. Είχε τρομερούς πόνους από την αρρώσθειά του. Το χέρι εκείνο, που έπιασε και κουνούσε τον Άγιο, ξεράθηκε. Τότε το συναισθάνθηκε και ζήτησε να τον πάνε μπροστά στον Άγιο, να τον συγχωρέση. Πράγματι τον πήγαν. Έπεσε στα πόδια του Αγίου, μαζί με την γυναίκα του και ζητούσε να τον λυπηθή. Ο Άγιος προσευχήθηκε στο Θεό πολύ. Ήταν ο μακάριος ανεξίκακος και μακρόθυμος. Τον συνεχώρησε με την καρδιά του. Του Εισαγγελέως [ωστόσο,] έπειτα από δύο χρόνια τού κόψανε το χέρι. Εκείνο το χέρι που κουνούσε, από το γιακά του ράσου, τον Άγιο.

Το Μοναστήρι του όμως, παρ' όλα αυτά, επρόκοψε. Εν τω μεταξύ η Αδελφότης εμεγάλωσε, γιατί προσετέθησαν και άλλες Αδελφές και μάλιστα μορφωμένες. **Έγινε ένα πνευματικόν κέντρον, που ξεκούραζε ψυχικά και φώτιζε τους ανθρώπους.**» (σελ. 101-106)

Είναι παλιό και χιλιοεπωμένο το παραμύθι των κομπλεξικών εχθρών των ανθρώπων του Θεού...

Αναδημοσίευση: Από το βιβλίο του μακαριστού αρχιμανδρίτου Χαραλάμπους Δ. Βασιλόπουλου «Ο ΑΓΙΟΣ ΝΕΚΤΑΡΙΟΣ» (εκδ. «Ορθόδοξου Τύπου», Κάνιγγος 10, Αθήναι 2001)

«Ο άγιος Νεκτάριος και η κατά Χριστόν πενία»

Παναγιώτατε, Σεβαστοί πατέρες και αδελφοί!

Οφείλω να ευχαριστήσω την Παναγιότητα Σας, πάτερ και Δέσποτα, όχι μόνον κατά καθήκον, αλλά, προ παντός, γιατί αισθάνομαι βαθύτατα την ευλογία και την ευκαιρία που μου δώσατε να προσεγγίσω, εγώ ο ανάξιος, την υπέροχη προσωπικότητα του μεγαλυτέρου Αγίου της εποχής μας.

Ομολογώ ότι δεν είχα δώσει την δέουσα προσοχή, και δεν είχα μελετήσει εις βάθος το βίο

και την πολιτεία του εν αγίοις πατρός ημών Νεκταρίου του Πενταπόλεως. Και ομολογώ επίσης ότι απεκόμισα πνευματικήν οικοδομήν, ου την τυχούσαν από την προσέγγισή μου αυτή, μελετώντας όλες σχεδόν τις βιογραφίες που έχουν δημοσιευθεί για τον Άγιο Νεκτάριο. Σάς οφείλω χάριτας Παναγιώτατε και το δηλώνω δημοσία.

Ο άγιος Νεκτάριος, δεν έγραψε ποτέ κάτι πάνω στο θέμα της «κατά Χριστόν πενίας», καίτοι πολυγραφότατος κατά τα άλλα. Εν τούτοις ήτανε ο ίδιος η προσωποποίηση της χριστιανικής πτωχείας. Υλοποίησε και εκδήλωσε σ' όλη του τη ζωή την μεγάλη αυτή αρετή, της κατά Χριστόν πενίας και ακτημοσύνης. Και βεβαια είναι αυτό η καλύτερη και αυθεντικότερη πραγματεία και επιστολή που άφησε στην εκκλησία μας.

«Νεκτάριος και χρήματα είναι δύο πράγματα ασυμβίβαστα». Αυτό κυκλοφορούσε και μάλιστα διαχρονικά ανάμεσα στους χριστιανούς όχι μόνο της Αιγύπτου όπου έδρασε στα καλύτερα χρόνια της ζωής του, αλλά και σε όλα τα μέρη της Ελλάδος όπου βρέθηκε.

Είχε κάνει ζωηρότατη εντύπωση η **αφιλοχρηματία** του και η έντιμη πενία με την οποία έζησε και μέσα στην οποία, άφησε την τελευταία του πνοή.

Γεννήθηκε φτωχός, έζησε φτωχός και απέθανε φτωχός. Υπήρξε ο άνθρωπος όχι του «έχειν» αλλά του «είναι». Πλήρως ανεξάρτητος από την ύλη. Ήθελε να υπάρχει εν αντωπία με το Θεό, σε αμεσολάβητη προσωπική σχέση μαζί Του. Γι' αυτό και έβλεπε στην ακτημοσύνη έναν τρόπο αποσπάσεως του νού από τον κόσμο. Και ανεξαρτησίας του ουσιαστικής.

Εκείνο που επιγραμματικά γράφει ο Μέγας Βασίλειος «ου το πένεσθαι επονείδιστον, αλλά το μη φέρειν ευγνωμόνως την πενίαν»^[1] όχι απλώς το ζούσε, αλλά και το αγαπούσε και το επεδίωκε επιμελώς και αδιαλείπτως.

Ζυμωμένος με την αρετή αυτή όχι μονάχα αγαπούσε την κατά Χριστόν πενία, όχι μόνο μοίραζε ό,τι είχε αλλά ήτανε πρόθυμος και τον ίδιο τον εαυτό του να μοιράζει στους συνανθρώπους του.

Μέσα του κυριαρχούσε το «συνυπάρχειν» και όχι απλώς το «συνέχειν»· η εσωτερική εκείνη συνοχή της υπάρξεως, η κοινωνία όχι ως ενότητα διαμερισμού των πραγμάτων, αλλά μερισμού του εαυτού του. Άλλο είναι το να κοινωνώ μοιράζοντας και άλλο το κοινωνείν μοιραζόμενος...

Στην πρώτη περίπτωση όλα περιορίζονται στην πράξη και στην πρόθεση της πράξεως. Στην δεύτερη, η σημασία της πράξεως υπερβαίνει τις προθέσεις, οπότε παίρνω επάνω μου και ό,τι δεν επεδίωξα· παραιτούμενος από ύψιστα δικαιώματα του ΕΓΩ. Αυτό θα πεί ακτημοσύνη γνήσια. Να βαστάξεις τα βάρη των άλλων, αναλαμβάνοντας πέραν των αποφάσεων σου και τις άδηλες προεκτάσεις των. Κι' αυτός ήτανε ο όσιος ο εν αγίοις πατήρ ημών Νεκτάριος ο Πενταπόλεως. Όχι ο κατά περίπτωσιν ακτήμων, αλλά ο αείποτε «πτωχός και πένης».

Και αυτό «**φόβησε**» τους πατριαρχικούς της Αλεξανδρείας. «Φόβησε» σχήμα λόγου. Απλώς χρησιμοποίησαν σαν επιχείρημα στη **συκοφαντική** σύσκεψη που γύρω στα 1890, **χάλκεψαν**-μαζί με άλλα συκοφαντικά και έωλα, οι φθονεροί και αδίστακτοι συκοφάντες του, της Αλεξανδρινής πατριαρχικής αυλής.

«Ο Νεκτάριος, είπε ένας απ' αυτούς τότε, φέρει παρωπίδες· δεν βλέπει τίποτα παραπέρα από τον ασκητικό βίο. Δεν αντιλαμβάνεται τον αγώνα που διεξάγει η πατρίδα μας· τη μέθοδο της διπλωματίας μας. Νομίζει ότι ζει στην εποχή των Πατέρων... Καταλαβαίνετε λοιπόν, τι θα πεί να γίνει Πατριάρχης... το παν θα εξανεμισθεί· θα μοιραστεί σε ξυπόλυτους και φελάχους και τα ταμεία θα βρεθούν άδεια. Αλλοίμονο στο ελληνικό στοίχειο... αλλοίμονό μας» ^[2]

-Αναφέρω αυτό το περιστατικό όχι μόνο γιατί αποκαλύπτει τον ακτήμονα άγιο, αλλά σαν μια μαρτυρία ανθρώπων της εποχής του, που τον γνώρισαν. Κι' είναι αυτό που βάρυνε μέσα στη συνείδησή του εκκλησιαστικού πληρώματος, και που μαζί με τα άλλα χαρίσματά του, τις θαυματουργίες του κυρίως και τις άλλες αρετές του για να αναγνωριστεί άγιος και να επισημοποιηθεί η αγιότητά του μέσα σε 30 περίπου χρόνια από το θάνατό του απ' το Οικουμενικό Πατριαρχείο. Δηλαδή κατά **πολύ νωρίτερα** απ' ότι ορίζει η παράδοση και οι κανόνες...

Θ' αναφερθώ σε δύο περιστατικά:

Το ένα συνέβη στην αυγή της ηλικίας του όταν ήτανε ακόμη αγόρι 13-14 χρόνων και το άλλο στο τέλος της ηλικίας του όταν συμπλήρωνε 74 χρόνια ζωής πάνω στη γη.

Βρισκόμαστε γύρω στα **1860**. Θάταν τότε -γράφουν οι βιογράφοι του- 13 χρόνων με ντρίλινα ρούχα και πλεχτό σκούφο. Αδέκαρος, πάμπτωχος, κρατώντας όλο του το βιός, ένα μπογαλάκι· κι' έφτασε στο λιμάνι κοντά στη Σηλυβρία, την πατρίδα του. Δε βαστούσε ούτε το ναύλο για να μπει στο σκάφος, κι' ο καπετάνιος το έβλεπε από τη γέφυρα κι' έκανε κέφι, χαμογελώντας. «*Για που τόβαλες λεβεντονιέ μου;*» - Για την Πόλη είπε ο μικρός· αλλά είμαι φτωχός· δεν έχω λεφτά. «*Στην Πόλη δεν πάνε οι τζαμπατζήδες*» του απαντάει εκείνος. Κι' ο μικρός Αναστάσης, αυτό ήτανε το βαφτιστικό του όνομα, δεν είπε λέξη. Έστεκε συμμαζεμένος σε μια γωνιά του μουράγιου, περίλυπος, με βουρκωμένα μάτια, καταγεμάτος ικεσία, ενώ οι επιβάτες είχανε πια μπει στο κατάστρωμα... **Το πλοίο έβαλε μπρός - αλλά έμενε ακίνητο**. Ο καπετάνιος δεν μπορούσε να εξηγήσει τι συνέβη... Σε μια στιγμή ανταμώθηκαν οι ματιές τους. «*Πάρε με, πάρε με κι' εμένα*», ψιθύρισε ο μικρός Αναστάσης. Και τότε, ω τότε του έγνεψε να μαρκάρει. Και το αγόρι μ' ένα πήδημα βρέθηκε ψηλά στο κατάστρωμα...Το πλοίο σαλπάρισε, κι' όταν έπλεε ανοιχτά στη θάλασσα ήρθανε οι ελεγχτές για να τσεκάρουν τα εισιτήρια...Αλλά ο Καπετάνιος αφού τέλειωσε τη βάρδια του, αποσύρθηκε ν' αναπαυθεί. Νέα εμπλοκή για τον Αναστάση. Τι θα κάμει τώρα; Τι θα πεί πάλι; Θα τον πιστέψουν πως δεν έχει χρήματα;....

Οι ναυτικοί του μιλάνε· **εισητήριο μικρέ!** -Είμαι φτωχός, λέει. Δεν έχω καθόλου χρήματα. Ο καπετάνιος... αυτός μου επέτρεψε να ταξιδέψω. Πηγαίνω να μάθω γράμματα· να δουλέψω· να ζήσω και να βοηθήσω τους γονείς μου, γιατί είμαστε πάμπτωχοι...Σάς παρακαλώ...Τον συνεπήραν λυγμοί, δεν μπόρεσε να συνεχίσει...[3]

Μέχρις εδώ περιγράφει το επεισόδιο ο Χονδρόπουλος... «Αλλά τα λόγια του παιδιού ήτανε τόσο πειστικά, συνεχίζει άλλος βιογράφος του (ο Δ. Παναγόπουλος)[4], η έκφραση του προσώπου τόσο χαρακτηριστική και τα εκφραστικά αθώα του μάτια έδωσαν την απάντηση και έγινε αδιαμαρτύρητα πιστευτός. Κάποιος βρέθηκε τη στιγμή εκείνη ενδιαφερόμενος που άκουσε την ιστορία του, σίγουρα πλήρωσε το ναύλο, κι' αργότερα αυτός έγινε αιτία να σπουδάσει, να ταξιδέψει, να προχωρήσει. Ήτανε ανηψιός του μεγάλου Ιω. Χωρέμη, του άρχοντα της Χίου που τόσο τον ευεργέτησε αργότερα».

Το συγκινητικώτατο περιστατικό που συνέβη στο πρώτο ξεκίνημα του αγίου, **φανερώνει**, εκτός των άλλων, πως και πόσο η ψυχή του ήτανε βαφτισμένη μέσα στην άγια Πενία, τη χριστιανική αυτή αρετή, που τον συνόδευσε σ' όλη την κατοπινή ζωή του, μέχρι τη στιγμή που **παντελώς άπορος** μεταφέρθηκε στο Αρεταίειο Νοσοκομείο Αθηνών σφαδάζοντας από δυνατούς πόνους, λόγω της αρρώστειας του προστάτη.

-**Καλόγερος είναι;** ρωτάει ο υπάλληλος τη μοναχή, που τον συνόδευε.

-**Όχι, του απαντά εκείνη, Δεσπότης.**

Κι ο υπάλληλος, χαμογελώντας ειρωνικά

-Αφήστε τ' αστεία γερόντισσα· πέστε μου το όνομά του να συμπληρώσω το δελτίο εισαγωγής του.

-**Δεσπότης είναι, παιδί μου, του απαντά πάλι εκείνη. Είναι ο σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Πενταπόλεως.**

-**Πρώτη φορά βλέπω Δεσπότη (μονολόγησε ο υπάλληλος) χωρίς εγκόλπιο, χωρίς σταυρό, και το σπουδαιότερο, χωρίς χρήματα.**

Και ο υπάλληλος κατάπληκτος, απ' όσα του εξιστόρησε με λίγα λόγια η μοναχή, έδωσε εντολή να τοποθετήσουν τον άρρωστο σ' έναν θάλαμο **3^{ης} θέσεως** προορισμένο **αποκλειστικά για εντελώς άπορους**, όπου υπήρχαν μερικά κρεβάτια .

Νοσηλεύθηκε 2 σχεδόν μήνες για ν' αφήσει την τελευταία του αναπνοή το βράδυ 10.30' της 8^{ης} Νοεμβρίου του 1920.

Τα δύο αυτά περιστατικά, σημάδεψαν τον κύκλο της επίγειας ζωής του αγίου Νεκταρίου για να φανούν τα χαρακτηριστικά ενός κατά Χριστόν φτωχού και να παραδειγματιζόμαστε όλοι οι ορθόδοξοι πιστοί. Ζώσα και βιώσα πραγματικότητας της κατά Χριστόν πενίας, που δεν είναι πολυτέλεια αρετής για μερικούς μόνο, πιστούς και αγίους, αλλά υποχρέωση για όλους τους χριστιανούς.

Η χριστιανική πενία είναι κάτι το ευρύτερο και το περιεκτικώτερο από την απλή υλική, οικονομική πτωχεία. Είναι η κένωση με την βιβλική έννοια του όρου· η απαραίτητη αυτή προϋπόθεση δια την **πλήρωση** του ανθρώπου από τον Θεό.

Πολλοί άνθρωποι γεννηθήκανε, ζήσανε και πεθάνανε πτωχοί. Αλλά η πνευματική τους στάση ήτανε ριζικά αντίθετη προς τη φτώχεια τους. Ήτανε φτωχοί, αλλά ζήσανε και πεθάνανε με τον καϋμό και τη λαχτάρα του πλούτου, εκτός ελαχίστων περιπτώσεων.

Ο άνθρωπος που ζει με τον καϋμό του πλούτου δεν διαφέρει σε τίποτε από τον πλούσιο. Ο πλούτος είναι το ιδανικό του. Για το χρυσό χτυπά η καρδιά του. Το όνειρό του είναι η πληθώρα των υλικών αγαθών και η αδυναμία του να τα φτάσει είναι το αίτιο της δυστυχίας του. Όλα όμως αυτά τα επιμέρους αγαθά, τα ... χρήματα (με την αρχαία ερμηνεία της λέξεως) είναι πεπερασμένα. Γι' αυτό και δεν μπορούν να ικανοποιήσουν τη δίψα του ανθρώπου για το Απόλυτο.

Έτσι ο άνθρωπος όταν είναι «χρημάτων εραστής», αγωνίζεται να συγκεντρώσει, να απορροφήσει, να αναλώσει και καταναλώσει όσο το δυνατόν περισσότερο επί μέρους αγαθά (υλικά, οικονομικά ή άλλα) με την ελπίδα ότι έτσι θα θεραπεύσει την ένδειά του, θα γεμίσει το κενό του. Αλλά εις μάτην. Το κενόν όχι μόνο δεν γεμίζει, αλλά ευρύνεται όλο και παραπέρα. Ο «χρημάτων εραστής» όχι μόνο δεν «πλουταίνει», αλλά διαρκώς περισσότερο «φτωχαίνει», και μάλιστα σκορπίζει την πτωχεία και γύρω του.

Βέβαια η «χριστιανική πενία» δεν είναι αυτοσκοπός. Είναι μέσον. Ο άνθρωπος δεν επλάσθη δια την πτωχείαν και την ένδειαν, αλλά δια την πληρότητα και τον πλούτον. Η τραγωδία είναι ότι ο άνθρωπος, παρασυρόμενος από τον πατέρα του ψεύδους, προσπαθεί να φθάσει εις τον προορισμόν αυτόν, να γίνει δηλ. πλούσιος, αντλώντας όχι από τον Θησαυρόν των πραγματικών αγαθών, το Θεό, αλλ' από φρέατα συντετριμμένα. Γι' αυτό και η Εκκλησία σαν μέσο λυτρώσεως του ανθρώπου απ' αυτή την τραγωδία προτείνει την απόσπαση, την απεξάρτηση και απογύμνωση του ανθρώπου από τα φαινομενικά αγαθά, την «κένωση» όπως είπα και πρωτίτερα, η οποία θα επιτρέψει την «πλήρωση» του ανθρώπου από το εν αγαθόν ούτινος αληθώς εστι χρεία, το Θεό.

Αυτό το πέτυχε ο άγιος Νεκτάριος και όλοι οι άγιοι με πρωτοπόρους τους αναχωρητές. Ευχαριστούσε το Θεό για όσα τούχε χαρίσει. Τον ευχαριστούσε που τον αξίωσε να γεννηθεί πτωχός, να ζήσει πτωχός και να πεθάνει άπορος. Αγαπούσε την πενία, όχι από συνήθεια, η κάνοντας φιλοτιμία την ανάγκη, αλλά επειδή πίστευε πως το αντίθετο της πενίας, ο πλούτος, είναι αμαρτία. Άλλωστε και όταν έγινε η κουρά του σε μοναχό, στη Ν. Μονή της Χίου, εδήλωσεν επίσημα, πως μαζί με τις δύο άλλες αρετές του μοναχού, υπακοήν και παρθενία, θα τηρήσει δια βίου και την κατά Χριστόν πτωχείαν. Κι από τότε μπαίνει στην άσκηση αυτής της πενίας κατά την πιο οντολογική σημασία του όρου.

Ήξερε πολύ καλά το υπέροχο εκείνο απόφθεγμα του αγίου Ιωάννου της Κλίμακος στο λόγο του «περί ακτημοσύνης» (§ ιε') και το βίωσε σ' όλη του την πληρότητα: «ο γευσάμενος των άνω ευχερώς των κάτω καταφρονεί· ο δε εκείνων άγευστος επί κτήμασιν αγάλλεται».

Μέσα σ' αυτό το κλίμα, **κλίμα ακτημοσύνης**, έζησε ο άγιος Νεκτάριος από την παιδική του κιόλας ηλικία. Είχε σαφή και βαθιά εμπειρία «των άνω» γι' αυτό και του ήτανε εύκολη η υπέρβαση «των κάτω». Έζησε στιγμές που δεν είχε ούτε τις λίγες δεκάρες για να αγοράσει ψωμί.

Σ' ένα γράμμα του που έγραψε στον πατριάρχη Σωφρόνιο στις 11 Μαρτίου 1895 διαβάζουμε: «... τοσούτον, Παναγιώτατε, εγενόμην εγώ κακός προς Υμάς, ώστε μετά τέσσερα έτη από της αδικωτάτης από Αιγύπτου αναχωρήσεώς μου καθ' α εξήτουν (φυτοζωών) τον επιούσιον άρτον, όπως μερίζομαι αυτόν τοις φτωχοίς... κ.λ.π.»^[5]

Η ιδιοκτήτρια του σπιτιού πούχε νοικιάσει στον άγιο μας πληροφορεί ότι αρκετές ημέρες έμνε εντελώς νηστικός, όταν ήρθε στην Αθήνα από την Αίγυπτο: «ένας κοτζάμ δεσπότης να μην έχη μια δυο δεκάρες να γευτεί ψωμοτύρι;»^[6] «Στερούμαι και αυτού του επιουσίου» είπε στον Μελά εξ Αιγύπτου, πολιτευτή και παράγοντα της τότε Κυβέρνησης^[7]. Πάμπολλες τέτοιες ομολογίες του ιδίου αλλά και των ανθρώπων που κινούνταν γύρω του, θα μπορούσε κανείς ν' αναφέρει, για να καταδειχθεί το βασικό γνώρισμα του αγίου: **λογάριάζε τη φτώχεια σαν ευλογία του Θεού**. Χαιρότανε τη φτώχεια και ποτέ του δεν λαχτάρισε τον πλούτο, ούτε πεθύμησε τ' αγαθό του πλησίον. Ο άγιος Νεκτάριος είχε βαθιά συνείδηση της συζυγίας Χριστού και πενίας. Και γνωρίζοντας αυτή την ταύτιση, Χριστού και πενίας, είδε ολοκάθαρα σ' αυτή το βάθρο που πάνω σ' αυτό έστησεν ο Χριστός τον πένητα και τον ανέδειξε σε σφαίρες πανύψηλες. Έγινε ο ίδιος ο Χριστός, ο μέγας, ο ασύγκριτος πρόγονος του φτωχού.

Βέβαια είναι πολύ δύσκολο να τα καταλάβουν οι πλούσιοι κι όλοι οι άλλοι, που κι αν δεν είναι πλούσιοι, ζούνε με τη λαχτάρα του πλούτου κι έχουνε τον πλούτο για ιδανικό τους. Οι τέτοιας λογής πλούσιοι κι οι τέτοιας λογής φτωχοί είναι οι δύο όψεις του ίδιου νομίσματος της πλουτολατρείας.

Όταν ο Κύριος απευθύνεται στους φτωχούς, την πενία ευαγγελίζεται. Κι όταν ο πλούσιος νεανίσκος, που είχε τηρήσει όλον τον Νόμον, ρωτάει τον Ιησού τι άλλο να κάνει για να εξασφαλίσει την Ουράνια Βασιλεία, ο Χριστός του λέει να μοιράσει τ' αγαθά του στους φτωχούς και να τον ακολουθήσει.^[8]

Έχει μεγάλη βαρύτητα, ξέρετε, ο λόγος αυτός του Κυρίου. Δεν είπε στον πλούσιο να δώσει τ' αγαθά του σ' ένα φτωχό, αλλά να τα μοιράσει στους φτωχούς. Σκοπός του Χριστού δεν ήταν να κάμει έναν πλούσιο φτωχό, δημιουργώντας ταυτοχρόνως έναν καινούργιο πλούσιο, αλλά να μεταλλάξει ένα πλούσιο σε φτωχό, χωρίς να μετακινήσει απ' την καθγιασμένη περιοχή της πενίας κανένα φτωχό, κάνοντάς τον ανεπάντεχα πλούσιο. Θυμηθήτε τι είπε στον Ιούδα ο Κύριος εξαφορμής του μύρου που κόστισε 300 δηνάρια: «Τούς φτωχούς έχετε πάντοτε μεθ' εαυτών».^[9] Τι σημαίνει αυτό, παρά το ότι η πενία δεν είναι η καταραμένη εκείνη περιοχή που πρέπει να λείπει, αλλά περιοχή καθγιασμένη που έχει πρόγονό της, πρόδρομο και παράδειγμα φωτεινό τον ίδιο το Χριστό; Και ο λόγος αυτός δεν είναι καθόλου δικαίωση του πλούτου, όπως μπορεί να τον υποστηρίξουν οι δεξιότητες της αρπαγής, αλλά υπογραμμισμός της ιερότητας της πενίας. Η Εκκλησία θα λέει πάντοτε πως ο πτωχός είναι η εικόνα και η ομοίωση του Χριστού και κείνος που λατρεύει τον πλούτο είναι η εικόνα και η ομοίωση του Εωσφόρου. Και είναι θλιβερό ότι ο φτωχός σήμερα στον αιώνα της πλουτολατρείας έχασε τη συνείδηση της ιερότητάς του.

Οι φτωχοί του Θεού δεν είναι οι οικονομικά εξαθλιωμένοι που επαναστατούν, αλλά οι εν τω ολίγω αναπαυόμενοι. Και πλούσιος δεν είναι εκείνος που έχει πολλά χρήματα, αλλά εκείνος που έχει απίθανα ελάχιστες ανάγκες. Πενία είναι η περιοχή που αρέσει στο Θεό και που ο Θεός ευλογεί και βοηθάει. Το ιδανικό της δεν περιορίζεται μόνο στον υλικό τομέα. Υπάρχουν λογής λογής πλουτολατρείες. Άλλοι θησαυρίζουν χρυσό και ασήμι, άλλοι συσσωρεύουν άκαρπη μάθηση και παριστάνουν τους σοφούς· άλλοι εισπράττουν τιμές και δόξες και διακρίσεις κι άλλοι έχουν την υστερία της εξουσίας.

Προς όλα αυτά ο κατά Χριστόν πένης Νεκτάριος ο Πενταπόλεως αντιδικούσε επίμονα και σταθερά. Και μη μου ειπύητε ότι παρ' όλα ταύτα διεκδικούσε επίμονα τους μισθούς 16 μηνών που του στέρησαν οι πατριαρχικοί της Αλεξανδρείας, η ότι κατεδέχτο να παίρνει από τα λεγόμενα «τυχερά» όταν ιεροπραττούσε, γιατί υπάρχει απάντηση από τον ίδιο τον Κύριο, όστις «διέταξε τοις το Ευαγγέλιο καταγγέλουσι εκ του Ευαγγελίου ζήν».^[10]

Τέτοιου είδους προσφορά ελεημοσύνης, την θεωρούσε καρπό χριστιανικής αγάπης και την δεχόταν χωρίς να νοιώθει βαθύτερα ντροπιασμένος. Φτάνει να είναι οι προσφέροντες δότες ιλαροί. Κι αν ακόμη δεν ήτανε, ο κατά Χριστόν πένης άγιος Νεκτάριος, δεχότανε την πάσαν ελεημοσύνην με ταπείνωση, δίχως ν' αφήνει τον εγωισμό του να τον αποτραβά απ' την περιοχή της ταπεινής ζωής.

Το ίδιο έκανε και για τις προσφορές, τα χρηματικά βοηθήματα που του δίνανε οι χριστιανοί και οι φιλόδημοι. **Τα μοίραζε όλα.** Δεν κρατούσε τίποτα για τον εαυτό του. Ποτέ δεν ήξερε αν έχει κάτι στην τσέπη του και τι έχει. Αξιομνημόνευτο είναι και κείνο -ένα από τα πολλά- που έγινε όταν κάποιος ταλαίπωρος φτωχός βιοπαλαιστής και πολύτεκνος, που δεν είχε να εξοφλήσει το γραμματίο-χρέος των εικοσιπέντε δρχ. και την άλλη μέρα θα τον έκλειναν στη φυλακή. Πήγε στο Νεκτάριο και κείνος αφού πείσθηκε για την ειλικρίνεια του κατατρεγμένου φτωχού-αδελφού, φώναξε το βοηθό του Σακκόπουλο δίνοντάς εντολή να ελεήσει τον άνθρωπο. Ξαναγυρίζει ο Σακκόπουλος **-Μά... Σεβασμιώτατε, όλα κι όλα που έχουμε στο ταμείο είναι 25 δραχμές! -Δος' τα Κωστή, του λέει ο Δεσπότης· έχει ο Θεός. Θα μας τα δώσει 5πλάσια! Κι εκείνος έκανε υπακοή και τα 'δωσε.**

Το απόγευμα της ίδιας ημέρας πήρε είδηση απ' την Αρχιεπισκοπή να πάει με 4-5 Ριζαρείτες να τελήσει στη Μητρόπολη Αθηνών γάμο κάποιου άρχοντα, γιατί αδυνατούσε να παραστεί ο Αρχιεπίσκοπος Θεόκλητος. Και το αποτέλεσμα ήτανε να προσφέρουν στο Νεκτάριο **100 δρχ.** και στους Ριζαρείτες 20, που μπήκανε στο Ταμείο των 25 δραχμών!

Άλλοτε γύρισε στη Ριζάρειο απ' το ναό της Χρυσοσπηλαιώτισσας, φορώντας ένα πεπαλαιωμένο ράσο, γιατί το δικό του **το πρόσφερε σε κάποιο επαρχιώτη φτωχό ιερέα.** Ενώ κάποτε **πήγε στη συνεδρία της Σχολής με τις προσωπικές του παντόφλες, γιατί τα παπούτσια του τα πρόσφερε σε κάποιον που δεν εύρισκε το νούμερό του.**

Με τέτοια ελευθερία και απλότητα εκινείτο ο άγιος Νεκτάριος. Ήτανε πνευματικά ελεύθερος. Ο εσωτερικά ελεύθερος κινούμενος άνετα κι ανεξάρτητα από κοινωνικό ή άλλο «ταμπού». Γιατί ήτανε ο λυτρωμένος από τον ίδιο τον εαυτό του.

Όταν ο Μελέτιος Μεταξάκης, αρχιεπίσκοπος τότε Αθηνών, πήγε αιφνιδιαστικά στην

Αίγινα με άσχημες μάλιστα προθέσεις και τον βρήκε ρακένδυτο με τον κασμά στα χέρια τούκανε δριμύτατη παρατήρηση για την περιβολή του και την πράξη του, να σκάβει δηλ. στον κήπο της Μονής, **γιατί τάχα, κατεβάζει πολύ χαμηλά το αξίωμα του αρχιερέα**, τότε ο Νεκτάριος, με άνεση πήγε να τον υποδεχθεί χωρίς καθόλου να πεί λέξη, χαρούμενος μάλιστα για την παρατήρηση-επίθεση του Αρχιεπισκόπου.

Ο άγιος Νεκτάριος είχε για πρότυπο και οδηγό το Χριστό, τη ζωή του από τη Ναζαρέτ μαραγκού που κατέβαζε τη θεότητα τόσο χαμηλά κι έδινε το «κακό» παράδειγμα. Στα ίχνη Εκείνου επορεύετο ο Νεκτάριος. Γιατί ήτανε ο εθελοντής πτωχός, ο ιδανικός πτωχός, ο συνεχιστής του Πρώτου Πτωχού, του Κυρίου Του. Θα μπορούσε να ζει άνετα, να κάνει μικρή αποταμίευση για τα γεράματά του, και να μοιράζει κι ελεημοσύνες. Δεν τόκανε όμως. Τα μοίραζε όλα. Δεν νοιαζότανε για την αύριο. Και πέθανε φτωχός, φτωχότατος, στο θάλαμο ενός νοσοκομείου που ήτανε μόνο για άπορους. Και ζωντάνεψε στην εποχή μας κατά τρόπο θαυμαστό την αρετή της «κατά Χριστόν πενίας».

Και ύστερα πως να μη μοσχοβολάει μύρο ουράνιο η μάλλινη φανέλλα του την ώρα που τον έντυναν με τα σάβανα της κηδείας του και την απόθεσαν κατά λάθος στο διπλανό κρεβάτι ενός από χρόνια κατάκοιτου παραλύτου, που **θεραπεύτηκε και αμέσως σηκώθηκε** μόνος του για το σπίτι του. Και για να θυμηθούμε το φτωχό άγιο του Παπαδιαμάντη στο ομώνυμο διήγημά του, **«πως να μη μοσχοβολά το χύμα που το έλουσε με το αίμα του ο πτωχός αιπόλος;»**.

Έστι και άλλα πολλά α εποίησεν δια της δυνάμεως του Θεού ο μέγας αυτός **θαυματουργός ΝΕΚΤΑΡΙΟΣ**, τα οποία θα φανούν και θα τα ιδούμε την ημέρα εκείνη. Δικαιώτατα ο λαός και ιδιαίτερα ο κοσμάκης της Αίγινας και του Πειραιά του απένειμε τον τίτλο: **«Νεκτάριος, ο Δεσπότης της φτωχολογιάς»**.

Ευχηθείτε, Παναγιώτατε, να 'μαστε τότε κι όλοι εμείς μαζί, στη Βασιλεία του Θεού που είναι ετοιμασμένη για όλους τους ζήσαντες και ζώντες την «κατά Χριστόν πενίαν». Αμήν.

Ευχαριστώ.

(Δεν γνωρίζουμε την προέλευση του κειμένου, όποιος ξέρει ας μας ενημερώσει)

[1] Μ. Βασιλείου, Λόγος 10 Κατά όργιζομένων PG 31,364Α.

[2] Σ. Χονδρόπουλου, «Ό άγιος του Αιώνα μας», σελ. 14.

[3] Σ. Χονδρόπουλου, όπως παραπάνω, σελ. 35.

[4] Δ. Παναγόπουλου

[5] Χονδροπούλου, σελ. 119.

[6] Βλ. Χονδροπούλου, σελ. 64.

[7] Βλ. Χονδροπούλου, σελ. 69.

[8] Λουκ 18, 22-23.

[9] Ματθ 26,11.

[10] Α' Κορ 9, 14.